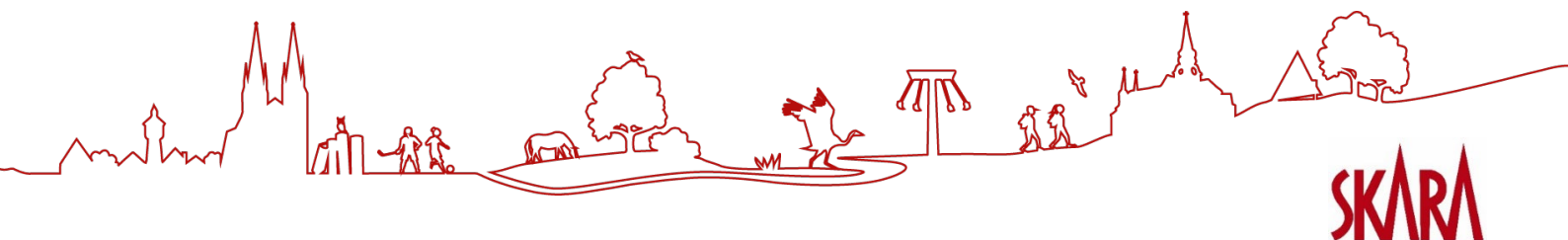

Granskningsutlåtande för

ÖVERSIKTSPLAN 2040

Antaget av kommunfullmäktige den 14 juni 2023, § 79

Diarienummer KS 2023/246

Innehåll

Inledning.....	4
Sammanhang.....	4
Granskningsprocessen.....	4
Översiktlig beskrivning av ändringar efter granskning inför antagande	5
Inkomna synpunkter.....	6
Statliga myndigheter.....	6
Länstyrelsen Västra Götaland.....	6
Statens geotekniska institut (SGI).....	17
Luftfartsverket (LFV)	17
Svenska kraftnät	17
Post- och telestyrelsen (PTS).....	18
Energimyndigheten.....	18
Trafikverket.....	19
Lantmäteriet.....	20
Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)	20
Kommunala nämnder, råd och bolag.....	21
Skaras Kommunala Pensionärsråd (KPR).....	21
Miljösamverkan östra Skaraborg.....	21
Miljöenheten	21
Företag.....	22
Wind Sweden	22
Föreningar och organisationer	22
Lantbrukarnas riksförbund (LRF), kommungrupp i Skara.....	22
Företagarna Skara.....	24
Västergötlands museum	25
Skövde kommun	26
Gamla Skaraberg samfällighetsförening.....	26
Privatpersoner.....	27
SB 01 (12 yttranden)	27
SO 06, SO 06, Planteringen/Tveta/Uddetorp	27
SO 07 (12 yttranden)	29
TB Varnhem 07 (2 yttrande)	30
TB 02 Karlsberg (1 yttrande).....	30
TB Varnhem 05 (2 yttrande)	30
LIS 06 (4 yttranden).....	30

LIS 05 (3 yttranden).....	31
TB Varnhem 06 (3 yttranden).....	32
Granskningsutställning (2 yttranden).....	32
Befolkningsmål (2 yttranden).....	32
SO 01 och SO 02 (1 yttrande).....	33
TB Varnhem 02 (1 yttrande).....	33
TB Varnhem 03 (1 yttrande).....	33
TB Axvall 04 (1 yttrande).....	33
TB Ardala 01 och FR 04 Skogatorp (1 yttrande).....	33
Förslag ny bebyggelse Varnhem (1 yttrande).....	34
Varnhem (1 yttrande).....	35
LIS 04 (1 yttrande).....	35
TB Eggby 01 (1 yttrande).....	35
Eggby (1 yttrande).....	36
Jordbruksmark (1 yttrande).....	36
Vindkraftpark på Nordbillingen (1 yttrande).....	36
Furuskogen (1 yttrande).....	36
Administrativt/Ljungstorp (1 yttrande).....	36
Vägplan för väg 49 vid Varnhem (1 yttrande).....	36
Övrigt (1 yttrande).....	37

Inledning

Sammanhang

Den senaste översiktsplanen för Skara kommun antogs 2005. Sedan dess har utvecklingen både i samhället och i kommunen förändrats påtagligt. 2017 gav kommunfullmäktige kommunledningsförvaltningen att ta fram en ny översiktsplan. Hösten 2020 inbjöd kommunen alla invånare till medborgardialog. Människor uppmuntrades att komma med idéer och berätta vad man vill förändra och vilka värden man vill bevara i mark- och vattenanvändningen i kommunen i framtiden. Responsen var mycket god och förslag och synpunkter viktades därefter mot rådande planer, lagar och andra hänsynsområden innan översiktsplanförslaget gick ut på samråd i november 2022. Mellan november 2021 och januari 2022 var översiktsplanen på samråd. Många synpunkter under samrådet var positiva och många ledde till såväl tillägg som ändringar i olika delar av materialet.

Granskningsprocessen

Efter samrådet har planförslaget bearbetats och en granskningshandling tagits fram. Den 11 november 2022 beslutade kommunstyrelsen att godkänna granskningsförslaget till ny översiktsplan och därefter pågick granskningsperioden för ny översiktsplan från slutet av november 2022 till slutet av januari 2023. Granskningsunderlaget remitteras till lokala nämnder och bolag, statliga myndigheter samt organisationer och intresseföreningar. Under granskningsperioden har förslaget varit utställt i Stadshuset samt funnits tillgängligt på kommunens hemsida. Det har under perioden funnits flera fysiska och digitala tillfällen att diskutera planens innehåll med tjänstemän och politiker. Efter granskning och ytterligare omarbetningar beräknas översiktsplanen kunna antas av kommunfullmäktige i juni 2023.

Det har under granskningsperioden inkommit såväl positiva yttranden som yttranden som önskar eller kräver förändringar i planförslaget. Det är framför allt det senare som det fokuseras på i granskningsutlåtandet och positiva delar av yttranden nämns inte, förutom om yttrandet i sin helhet är positivt.

Antalet yttranden som inkom under granskningsperioden redovisas i tabellen nedan.

Antal inkomna yttranden under granskningen.

Statliga myndigheter	9
Kommunala nämnder, råd och bolag	3
Företag	1
Föreningar och organisationer	5
Privatpersoner/allmänheten	61 + 415 namnunderskrifter

Enligt plan- och bygglagen 3 kap. 18 § ska kommunen låta översiktsplaneförslaget granskas på nytt om förslaget har ändrats väsentligt efter granskningstiden. Som väsentliga ändringar räknas inte bara sådant som är av väsentlig vikt för medborgarinflytandet utan även sådana ändringar som berör områden av riksintresse och mellankommunala samordningsfrågor (jfr prop.1985/86:1 s. 547). Det är kommunen själv som ska ta ställning till om en ändring efter granskning är väsentlig och om det ändrade förslaget behöver granskas på nytt.

Kommunen har bedömt att de ändringar som gjorts efter granskningstiden inte är väsentliga i den meningen att de berör medborgarinflytande, riksintressen och/eller mellankommunala

samordningsfrågor. Ändringarna syftar till att förtydliga olika delar av planförslaget utan att inriktningen är ändrad. Vidare har några områden med föreslagen ändrad markanvändning tagits bort, vilket om något minskar översiktsplanens påverkan för invånare i kommunen.

Översiktlig beskrivning av ändringar efter granskning inför antagande

Granskningens yttranden och synpunkter har lett till ett antal förändringar av olika omfattning. Listan nedan beskriver översiktligt vilka ändringar som gjorts.

- TB SK 01 Vesta har tagits bort framför allt för att värna om kulturmiljön.
- SO 07 Skaraberg har tagits bort då syftet med det strategiska området framför allt var att kunna visa på möjligheter till avstyckning i en redan befintlig tomtindelingsplan (d.v.s. att ingen detaljplan krävs). Möjligheten att stycka av finns i andra delar av kommunen och för att vara konsekventa utgår det utpekade området ur översiktsplanen. Avstyckning är fortsatt möjligt.
- SB 01 Rosendal har tagits bort då det är tveksamt om det kan betraktas som ett allmänt intresse med bostäder på jordbruksmarken då antalet bostäder inte skulle vara tillräckligt stort. En annan anledning till att området utgår är att exploatering av området bedöms påverka landskapsbilden negativt och förändra karaktären i det öppna åkerlandskapet.
- TB Varnhem 05 Munkabron har tagits bort framför allt för att värna om kulturmiljön.
- TB Axvall 05 Norra Ving har tagits bort framför allt för att värna om kulturmiljön och den närliggande miljön med kyrkan och begravningsplatsen.
- Mindre justeringar av gränser på ett fåtal områden för att till exempel anpassas efter gränser till naturreservat eller hänsyn till befintlig bebyggelse.
- LIS 06 Boaängen, LIS 03 Husgårdessjön, LIS 05 Lilläng och LIS 02 Näsbadet har minskat för att enbart inkludera utpekade områden för föreslagen bebyggelse.
- ”Naturlig förekomst av ämnen som kan orsaka hälsorisker”, vilket fokuserar på rödfyr och arsenik, har lagts till under ”Miljö och hälsa” i kapitlet ”Utvecklingsinriktning”. Till arseniken har även ställningstaganden och en strategi tillkommit.
- ”Parkering” har tillkommit under ”Transportinfrastruktur” i kapitlet ”Mark- och vattenanvändning”.
- Ställningstaganden har tillkommit för att utveckla befintliga texter för följande:
  - ”Miljöfarliga verksamheter” under ”Miljö och hälsa” i kapitlet ”Utvecklingsinriktning”.
  - ”Jordbruksmark” i kapitlet ”Utvecklingsinriktning”.
  - ”Transport av farligt gods” under ”Teknisk försörjning och energi” i kapitlet ”Utvecklingsinriktning”.
- Ett följduppdrag om att ta fram en vattentjänstplan under 2023 har tillkommit.

Utöver punkterna ovan har flertalet texter och kartlager utvecklats samt redaktionella ändringar gjorts.

Inkomna synpunkter

Statliga myndigheter

Länsstyrelsen Västra Götaland

Yttrandet i sin helhet, med undantag för fotnoter.

Förslag till översiktsplan för Skara kommun

Handlingar daterade november 2022

Inledning

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL i ett senare planeringsskede.

Enligt 3 kap. 16 § PBL ska det av yttrandet framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen då den antagits. Där Länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen.

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplanen från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Energimyndigheten, Luftfartsverket, Post- och telestyrelsen, Statens geotekniska institut, Svenska kraftnät och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen har tagit fram ett förslag till ny översiktsplan, då gällande översiktsplan antogs år 2006. Gransknings-förslaget föreligger, till skillnad mot samrådshandlingen, helt i digitalt format. Det är positivt att kommunen inför granskning har bearbetat planförslaget i sin redovisning såväl i text som i karta. Länsstyrelsens uppfattning är dock att översiktsplanen inte är helt färdigställd och att den i vissa delar inte når upp till lagkraven.

Kommunen uppger att översiktsplanen tar sin utgångspunkt i en fler-kärnig struktur där placering av ny bebyggelse sker med hänsyn till *”de blå, gröna och gula strukturerna”* samt de kulturhistoriska värdena. Översiktsplanen utgår från en önskad befolkningsökning motsvarande cirka 5 000 invånare fram till år 2040. Mot bakgrund av detta möjliggör översiktsplanen 2 000 nya arbetstillfällen och 2 500 nya bostäder i kommunen. Planberedskapen i översiktsplanen är väl tilltagen.

Översiktsplanen ska motivera att föreslagen markanvändning är den ur allmän synpunkt mest lämpliga. Det framgår inte om utbyggnaden av tätorterna behöver ske i någon prioriterad ordning för att stärka och utveckla dessa i önskad riktning eller för att förhindra en oönskad utveckling.

Mot bakgrund av det ambitiösa befolkningsmålet är detta något som tydligare behöver lyftas fram och utvecklas. Dels för att stärka kommunens övergripande strategier och riktlinjer för utveckling, dels för att belysa kommunens hantering av och hänsyn till riksintressen. En prioritering av utbyggnadsordning redovisas med fördel i karta.

Flertalet av kommunens föreslagna utvecklingsområden kan vara lämpliga. Redovisningen i översiktsplanen motiverar dock inte fullt ut varför specifika områden pekats ut eller vad som gör dem lämpliga för föreslagen användning. Det finns behov av att utreda lämpligheten i kommande detaljplanering. Det är viktigt att kommunen är medveten om att fördjupade studier och utredningar kan visa att föreslagen utveckling inte är lämplig.

Länsstyrelsen avstyrker föreslagen utveckling inom utvecklingsområdet TB Varnhem 05 Munkabron. En exploatering riskerar att påtagligt skada värden som utgör uttryck för riksintresse kulturmiljövård, Kambrosilurområdet.

Länsstyrelsen avstyrker även exploatering med bostäder inom område TB Axvall 05 Norra Ving. Det öppna landskapet och kyrkomiljöer ses som betydande uttryck inom Kambrosilurområdet. Tillsammans med den utveckling som föreslås inom LIS-området vid Vingsjön kan kyrkomiljön bli helt omgärdad av bostadsbebyggelse – vilket är olämpligt.

Länsstyrelsen kan inte med stöd av granskningsförslaget ta ställning till utveckling inom det strategiska området SO Axvall 05. Området utgör specifikt uttryck för riksintressets kulturvärden. Kommunen behöver tydligare motivera hur riksintresset ska tillgodoses vid en förändrad markanvändning.

För exploatering i de centrala delarna av Skara tätort (TB SK 01 Vesta), som utgör riksintresse för kulturmiljövärden, anser Länsstyrelsen att planläggning inte bör ske förrän kommunen genomfört lämplighetsutredningar. Med hänsyn till de komplexa kulturlagren kan Länsstyrelsen utifrån nu kända förutsättningar inte utesluta att ett genomförande av föreslagen utveckling skulle kunna medföra allvarligt ingrepp i riksintresset.

Kommunen föreslår sex områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS). Länsstyrelsen bedömer att två av dessa, Herrtorps qvarn och Vingsjön, är förenliga med 7 kap 18 e § första stycket MB. Med hänsyn till Valleområdet samlade höga värden bedömer Länsstyrelsen, utifrån nu kända förutsättningar, att den utveckling som föreslås i övriga fyra områden (Boängen Öglunda, Husgärdesjön, Lilläng och Näsbadet) riskerar att påtagligt skada riksintressen för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap MB. En viss utveckling med verksamheter kan dock vara lämplig i två av områdena – Boängen Öglunda och Husgärdesjön. Länsstyrelsen avstyrker utvecklingen som föreslås inom områdena Lilläng och Näsbadet. För utveckling av exempelvis badplatser och bryggor behöver inget LIS-område inrättas utan förändringar kan sannolikt hanteras genom vanlig strandskyddsdispens. Kommunen behöver i kommande utredningar och detaljplanering visa hur utveckling inom LIS-områden kan genomföras för att tillgodose riksintressen, andra höga natur-, friluftsliv- och landskapsvärden samt miljö kvalitetsnormer.

Länsstyrelsen bedömer att övriga riksintressen tillgodoses i översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås sannolikt kan medverka till att MKN enligt 5 kap MB följs, under förutsättning att kommunen vidtar erforderliga åtgärder i samband med genomförande av översiktsplanen. I kommande planering behöver kommunen tydligare beskriva och redovisa möjligheten att följa miljö kvalitetsnormen för vatten och vilka åtgärder som krävs.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som rör mark- och vattenområden som angår angränsande kommuner kan samordnas på ett lämpligt sätt.

Utifrån nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen inte utesluta att det som föreslås i planen kan medföra problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor och översvämning. I ett senare planeringsskede kan vidare utredning ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det gäller utveckling i områden med närhet till transporter med farligt gods, översvämningss känsliga områden, bebyggelse med närhet till farliga verksamheter och områden med höga bakgrundshalter av tungmetaller.

Kommentar: Synpunkterna besvaras nedan.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen

Det är positivt att det större utvecklingsområdet som pekades ut söder om Varnhem i samrådsförslaget har tagits bort. Kommunen har även gjort vissa förtydliganden och utvecklat övergripande ställningstaganden för riksintressen samt gjort en översyn av avgränsning av vissa utvecklingsområden. I några av utvecklingsområdena är värdena för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv dock så betydande att gransknings-förslaget områdesspecifika resonemang om värden, hänsyn och tillgodoseende inte fullt ut tydliggör den föreslagna markanvändningens lämplighet. Konsekvensresonemanget hänskjuts till slutlig prövning i utredningar som behöver göras i kommande planering.

För att motivera föreslagen utveckling inom område av riksintressen behöver kommunen på ett tydligare sätt beskriva och tolka hur riksintresseanspråken på den aktuella platsen tar sig uttryck. Kommunen behöver identifiera om det finns grundläggande värden/kvaliteter på platsen och om, och i så fall hur, de är känsliga för påverkan. Det är viktigt att relatera platsens uttryck till riksintresseområdet som helhet och utifrån detta beskriva konsekvenser och behov av hänsyn. Länsstyrelsen vill understryka att vidare utredning kan innebära att områden bedöms vara olämpliga för exploatering.

Kommentar: Texterna rörande riksintressen har utvecklats.

Kommunens syn på och hantering av överlappande riksintressen med andra kommuner kan utvecklas eftersom dessa är mellankommunala angelägenheter att förvalta på en övergripande nivå.

Kommentar: Texten om mellankommunala frågor har uppdaterats och inkluderar nu även riksintressen.

Områden som är av riksintresse för kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Granskningsförslaget innehåller många goda resonemang kring kulturvärden på olika platser och anger även behov av fortsatta utredningar/studier.

Utvecklingsområdet **TB SK 01 Vesta** i Skara tätort ligger helt i centrum av riksintressets kärna. Området är komplext, bland annat är kulturlagren i marken upp till fyra meter djupa, och har höga bevarandevärden. Länsstyrelsens uppfattning är att följduppdraget kulturmiljöprogram och arkitekturstrategi med kulturmiljöinnehåll behöver tas fram och beslutas innan planläggning sker. Exploatering inom området kommer att kräva mycket av de utredningar som behöver genomföras i kommande planering. Utredningar behöver visa vilka möjligheter som finns på platsen och utifrån detta föreslå en lämplig exploatering. Att ta bort kulturlagren i kv. Vesta vore ett allvarligt ingrepp i ett av uttrycken för riksintresset Skara KR25. Länsstyrelsens uppfattning är

att lämningarna i kv. Vesta i största möjliga grad ska förbli bevarade på plats. Detta både med hänsyn till de omfattande utgrävningar som skett och med tanke på att Skara är en av landets äldsta stadsbildningar. Lämningarnas höga bevarandevärde innebär att det inte är självklart att ge tillstånd till ingrepp i fornlämningen.

Kommentar: TB SK 01 Vesta utgår ur översiktsplanen.

För utveckling inom och i anslutning till Varnhem krävs det fortsatta utredningar för bland annat riksintresse för kulturmiljövården Kambrosilurområdet för att bedöma lämpligheten hos nytillkommande bebyggelse. Med hänsyn till riksintresset avstyrker Länsstyrelsen föreslagen markanvändning inom ett område som har tillkommit i granskningsförslaget, **TB Varnhem 05, Munkabron**. Området ligger i direkt anslutning till fornlämningsområdet runt Varnhems klosterkyrka. Nytillkommande bebyggelse på den aktuella platsens läge i landskapet, närheten till fornlämningsområdet samt befarad påverkan av byggnader och infrastruktur bedöms inte tillgodose riksintresset. Risk finns även för påverkan på närliggande fornlämningsområde.

Kommentar: TB Varnhem 05 utgår ur översiktsplanen.

Gällande området **Varnhem 04, Nolgården** uppger kommunen att det omfattar två fornlämningsområden och att samråd ska hållas med Länsstyrelsen om hur området bör undersökas vidare och hur potentiella fynd ska hanteras. Spridda gravanläggningar i landskapet är ett uttryck för riksintresset. Det föreslagna området ligger inom fornlämningsområdet för minst sju stensättningar. En exploatering kan påverka fornlämningsområdet samt fornlämningsbilden negativt. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs och Länsstyrelsen får endast lämna tillstånd till ingrepp i fornlämning om fornlämningen medför hinder som inte står i rimligt förhållande till fornlämningens betydelse.

Kommentar: Kommunen noterar och ämnar hålla samråd med länsstyrelsen vid planering av området. Vidare ligger området sist i utbyggnadsordningen för Varnhem.

Området **TB Axvall 05, Norra Ving** söder om Axvall har också tillkommit i granskningshandlingen. Föreslaget utvecklingsområde ligger söder om kyrkomiljön Norra Ving och omfattar del av begravningsplatsen samt del av kyrkobyggnaden. Området ingår i riksintresse för kulturmiljövård, Kambrosilurområdet, där det öppna landskapet och kyrkomiljöerna ses som betydande uttryck. Länsstyrelsen avstyrker området med hänsyn till riksintresset och kyrkomiljöns långsiktiga bevarande. Upplevelsen av de skyddade kulturmiljövårderna, enligt kulturminneslagen och miljöbalken, riskerar att påverkas på ett betydande negativt sätt. En utveckling med bostadsbebyggelse inom området skulle tillsammans med föreslagen utveckling inom LIS-område Vingsjön, Axvall innebära att Norra Vings kyrkomiljö i sin helhet ramas in av nytillkommande bebyggelse. Se även rubriken Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS).

Kommentar: TB Axvall 05 utgår ur översiktsplanen.

Gällande det strategiska området **SO Axvall 05** redovisar översiktsplanen ingen direkt ny användning men uppger permanentboende, korttidsboende, kontor, besöksnäring och annan icke störande verksamhet som möjlig framtida markanvändning. Området utgör specifikt uttryck för riksintressets kulturvärden – Axevalla exercished med välbevarad bebyggelse. I fortsatt planering behöver kommunen motivera ändrad markanvändning på ett tydligt sätt för att visa att riksintresset kan tillgodoses. Kommunen behöver komplettera sina ställningstaganden i översiktsplanen med en skrivning om behov av analys/kulturmiljöutredning/gestaltningsprogram eller motsvarande underlag, för att vid en eventuell framtida hantering kunna ta ställning till lämplig användning, omfattning, placering, skala, volym, utformning, material, kulörer mm. Ett

sådant underlag behöver även hantera värden, uttryck och vilka konsekvenser aktuell utveckling bedöms få samt vilken hänsyn som krävs för att säkerställa tillgodo-seende av riksintresset i samband med planarbete eller motsvarande inom området. Mot bakgrund av att befintlig bebyggelse är direkt uttryck för riksintressets kulturvärden behöver dess skick utredas relativt omgående och så långt möjligt bevaras och skyddas. Detta för att ge förutsättning för en god gestaltad livsmiljö och en långsiktigt hållbar utveckling av området.

Kommentar: Kommunen utvecklar texten med hänsyn till områdets höga natur- och kulturvärden. Området har även justerats för att inte överlappa Natura 2000-området i väster.

Områden som är av riksintresse för naturvård och friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Det är bra att kommunen ser på möjligheterna att stärka befintliga ortsstrukturer. Flera föreslagna utvecklingsområden, främst LIS-områden, ligger inom **Valleområdet** som bland annat utgör riksintresse för naturvård och friluftsliv. Länsstyrelsen anser att kompletterande bostadsbebyggelse är motiverad inom riksintressena om den sker i direkt anslutning till befintliga orter eftersom det kan stärka orternas servicemöjligheter och nyttja befintlig infrastruktur på ett effektivt sätt.

Utveckling av friluftsvärden eller besöksnäring är också möjlig om det är av allmänt intresse och platsen är välmotiverad. Med hänsyn till Valleområdets samlade höga värden är det däremot inte lämpligt att ianspråkta strandskyddade områden inom riksintresseområdena, om inte dessa är väl motiverade. Mot bakgrund av redovisningen i översiktsplanen och nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen inte utesluta att fyra av de LIS-områden som föreslås inom Valleområdet (Boängen Öglunda, Husgårdessjön, Lilläng och Näsbadet) påtagligt kan skada värden som utgör uttryck för riksintressena. Länsstyrelsens bedömning av föreslagna LIS-områden redovisas närmare under rubriken Landsbygdsområden i strandnära lägen (LIS).

Planarbeten bedömer inte att de reviderade LIS-områden kommer leda till att riksintresset för naturvärden eller friluftslivet tar skada såvida åtgärder vidtas. LIS-områdesgränser ligger alla utanför särskilt känsliga områden såsom naturreservat, Natura 2000, värdefull lövskogar, högt klassade våtmarker mm. De strandskyddsområden som pekas ut i ÖP är redan idag bebyggda. Hela Valleområdet är sedan lång tid tillbaka påverkat av mänskligt brukande, vilket bidragit till det unika mosaiklandskapet vi idag har med en rik och omväxlande natur och kultur. Kommunen har ingen intension att påverka riksintresset för friluftsliv via t.ex. privatisering av strandlinjen. Målsättningen är att LIS-områdena skall vara allmänheten till gagn. Utifrån ett friluftslivsperspektiv är kommunens avsikt att inom LIS-områdena förbättra de friluftsförutsättningar som finns, bl.a. genom att tillgängliggöra strandlinjen för allmänheten. Genom att på utvalda platser kunna närma sig vattenfronten ges ytterligare en dimension till friluftslivet. För att komma vidare med utvecklingen av LIS har kommunen efter granskning dock valt att avgränsa de fyra LIS-områdena i Vallebygden ytterligare, för att gå länsstyrelsen till mötes samt tydliggöra kommunens intentioner. Vidare kommer kommunen vid detaljplanering utreda och studera hur områdena ska utformas för att säkerställa att riksintressena inte skadas.

Miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås sannolikt kan medverka till att MKN enligt 5 kap. MB följs. Bedömningen förutsätter att erforderliga åtgärder genomförs i samband med översiktsplanens genomförande.

Det är en brist att redovisningen av kommunens yt- och grundvatten-förekomster och deras aktuella statusklassning enligt Vatteninformation Sverige, VISS, saknar koppling till föreslagna områden för ny bebyggelse. För att underlätta kommunens egen planering behöver översiktsplanen redovisa vilka vattendrag som berörs av föreslagna utvecklingsområden, om det

föreligger översvämningsrisk, om det finns miljö kvalitetsnormer, vilken status vattenförekomsten har idag och vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå god ekologisk status. Vidare behöver det framgå vilka krav det ställer på ny bebyggelse i avrinningsområdet för dessa vattendrag och om det samtidigt finns behov av att åtgärda brister i delar av befintlig bebyggelse.

Kommentar: Kommunen bedömer att planförslaget möjliggör att miljö kvalitetsnormerna kan följas. Påverkan på vattenkvalitet och därmed möjligheten att uppfylla miljö kvalitetsnormerna tas nu upp under respektive LIS-område. En hänvisning förtydligar kopplingen mellan avsnittet om miljö kvalitetsnormer och beskrivningen av LIS-områdena. Hur miljö kvalitetsnormerna kommer uppfyllas vid genomförandet av föreslagna LIS-områden kommer att utredas närmare i samband med planläggning. I områden som bedöms ha hög skyddsnivå, exempelvis nära sjöar och vattendrag, kommer endast avloppsanläggningar med en hög reningsförmåga att godtas.

Det framgår inte heller hur kommunen bedömt de områden som kan vara §6-områden enligt lagen om allmänna vattentjänster och där kommunen har en skyldighet att tillhandahålla VA. Det behöver framgå av översiktsplanen eller underliggande vattentjänstplan hur kommunen avser att hantera detta.

Kommentar: Kommunen noterar och utvecklar texten. Hur kommunen bedömer områden som kan vara § 6-områden kommer att framgå av den vattentjänstplan som kommunen kommer att ta fram under 2023.

Om kommunen inte kompletterar översiktsplanen med ovanstående behöver kommunen tydligt redovisa förutsättningar för möjligheten att följa miljö kvalitetsnormen för vatten och eventuella åtgärder i samband med nytillkommande och/eller befintlig bebyggelse i kommande detaljplanearbete.

Kommentar: Vi avser att tydligt redovisa förutsättningar för möjligheten att följa miljö kvalitetsnormen för vatten och eventuella åtgärder i samband med nytillkommande och/eller befintlig bebyggelse i kommande detaljplanearbete.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Kommunen föreslår sex områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Länsstyrelsen bedömer att två av dessa är förenliga med 7 kap. 18 e § första stycket MB. Viss utveckling av verksamheter kan även vara möjlig inom ytterligare två områden, men kommunen behöver tydligare motivera dessa.

Övergripande synpunkter

LIS-områdena har i flera fall en generös avgränsning som inte tydligt motiveras i översiktsplanen. Länsstyrelsens uppfattning är att mer bebyggelse inom Valleområdet kan medföra en negativ påverkan på områdets höga samlade värden. Kommunen uppger att flera LIS-områden syftar till att möjliggöra omvandling av fritidshus till permanentbostäder. Kommunen har inte beskrivit vilka förändringar som en sådan omvandling kan innebära. Inte heller motiverat varför det behöver inrättas LIS-områden för att möjliggöra detta.

Kommentar: Förslaget har reviderats och LIS-områdenas avgränsning har reducerats kraftigt. Förslag om omställning från fritidshus till permanentbostäder har för alla områden utgått och LIS-områdena syftar nu endast till verksamhetsutveckling eller exploatering av nya permanentbostäder.

Länsstyrelsens vill uppmärksamma kommunen på att områdena Boängen Öglunda, Näsbadet, Lilläng och Husgårdesjön i sin helhet eller i delar omfattas av område för landskapsbildsskydd.

Länsstyrelsens erfarenhet är att höga krav ställs på bland annat placering och utformning, vilket i sig kan innebära svårigheter att uppföra nya byggnader inom området. Länsstyrelsen kan inte med stöd av redovisningen i översiktsplanen bedöma påverkan på landskapsbilds-skyddets syfte. Att Länsstyrelsen ställer sig positiv till utveckling inom ett par av de LIS-områden som omfattas av landskapsbildsskydd är ingen garanti för att tillstånd från föreskrifterna kommer att ges.

Kommentar: Kompletterande texter kring landskapsbildsskydd har adderats. Med hänsyn till landskapsbildsskydd skall ny bebyggelse varsamt läggas till genom att följa landskapets strukturer och behålla öppningar för siktlinjer. Ny bebyggelse anpassas och utformas till sin omgivning, men detaljer och formgivning specificeras mer ingående i detaljplansskedet.

Länsstyrelsen är tveksam till att LIS-områden pekats ut för att säkerställa utveckling av badplatser och bryggor. En sådan utveckling bör kunna hanteras genom strandskyddsdispens.

Kommentar: Skara kommun instämmer och har kraftigt reducerat LIS-områdena.

De föreslagna LIS-områdena ligger inom påverkansområde för grundvattenmagasinet Rösjön-Hornborga-Valle-Timmersdala, en regionalt viktig dricksvattenresurs. Översiktsplanen är inte tydlig med hur kommunen avser att hantera exempelvis avlopp inom LIS-områdena och vilken påverkan denna utveckling kan innebära på vattenförekomsterna.

Kommentar: Med stöd i ÖP:s markanvändningskarta kommer kommunen under år 2023 ta fram en ny vattentjänstplan där utbyggnation av kommunalt vatten och avlopp kommer att presenteras mer ingående. Samtliga LIS-områden är anslutna till kommunalt vatten och avlopp, men flertalet (Näs, Boängen, Husgårdet och Herrtorp) är anslutna genom föreningar (dock inte gemensambetsanläggningar). Nuvarande situation med stort antal samfälligheter medför en ovisshet, eftersom kommunen inte ansvarar för ledningar som är bortanför stornätet utanför verksamhetsområdet. Även om fastigheter via föreningar är anslutna till kommunalt VA kan kommunen inte gå i god för kvaliteten på vattnet ute i respektive område eftersom ansvar för skötsel och drift hanteras av föreningarna. Vidare har miljöenheten i sin avloppsinventering konstaterat att det finns stora brister med de fastigheter som har enskilda avlopp i kommunen. Ur en miljöaspekt är det således positivt med kommunala VA-ledningar just i Skara, även om föreningarna sköter om ledningarna. Osäkerhet råder kring hur många nya anslutningar som nuvarande ledningsnät utanför tätort har kapacitet för, men begränsningar finns. Nya LIS-områden ger dock ökat underlag och bättre förutsättningar till att ev. utöka ledningsnätet i dessa områden, som är bristfälliga både utifrån VA- och miljöaspekt. Utbyggnation utreds vidare i den kommande vattentjänstplanen.

Kommunen utgår från den övergripande principen att inga åtgärder eller verksamheter som leder till en försämring av statusen i sjöar, vattendrag och grundvatten är tillåten. Detta enligt EU:s icke-försämringskrav. I områden som bedöms ha hög skyddsnivå, exempelvis nära sjöar och vattendrag, kommer endast avloppsanläggningar med en hög reningsförmåga att godtas.

Områdesspecifika synpunkter

Länsstyrelsen är positiv till föreslagen utveckling inom LIS-området **Herrtorps qvarn**. En utveckling av området med småskalig verksamhet är motiverad förutsatt att ny bebyggelse anpassas till naturvärden och att fri passage mot vattnet finns. Det krävs även anpassningar för att säkerställa att miljökvalitetsnormen för vatten kan följas. Det gäller kvalitetsfaktornivå, såväl biologiska som fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer och påverkan på hydromorfologin i Flian.

Kommentar: Kommunen bedömer att de hänsyn som länsstyrelsen tar upp kan beaktas vid ändrad markanvändning i området. Kommunen kommer att ta fram ett förslag till byggnation som inte negativt påverkar naturvärden eller miljö kvalitetsnormer för vatten.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget med fler bostäder inom LIS-området **Vingsjön, Axvall**. Föreslagen utveckling är motiverad utifrån sitt läge i direkt anslutning till Axvall förutsatt att bebyggelsen anpassas till naturvärden och att det finns fri passage mot vattnet. Länsstyrelsen vill här förtydliga att om kommunen väljer att gå vidare med förslaget bostadsområde vid Norra Vings kyrka kan det i fortsatt planarbete för LIS-området krävas att påverkan på kyrkomiljön blir belyst liksom hur riksintresse för kulturmiljön, Kambrosilurområdet kan tillgodoses. Se även rubriken Riksintressen.

Kommentar: Området ingår i Kambrosilurområdet riksintresse för kulturmiljövården. I riksintressets beskrivning framgår att karaktären av landskapets öppenhet över jordbruksmarken är viktig att bevara. Kommunen betonar att varsam bebyggelseutveckling skall ske, t.ex. genom att traditionsenligt bygga i brynet enligt historisk byggnadsstil. Vidare har även delar av ursprungsförslaget skalats bort med hänsyn till landskapsbilden. Med denna varsamma utformning förblir landskapsbilden fortsatt öppen. På detta sätt ändras inte karaktären nämnvärt, då det dessutom finns bebyggelse i omgivningen i anslutning till tätorten. Området kommer utredas vidare i detaljplaneskedet med hur bebyggelse bäst placeras. Vidare kommer vyn från Axvall (norr) inte att påverkas utan där kommer vyerna förbli öppna.

Påverkan på riksintresse och kulturhistoriska värden kommer att utredas vidare i samband med planläggning.

Länsstyrelsen anser att kommunen inte har motiverat den väl tilltagna avgränsningen av LIS-området **Boängen Öglunda**. Stora ytor inom området är oexploaterade och har värden för friluftslivet. Flämsjön har en ovanlig vattenkvalitet och hydrologi vilket ger förutsättningar åt en speciell kalkgynnad flora och bottenfauna. Det särpräglade ekosystemet innebär att sjön har högt naturvärde och att sjön är känslig för åtgärder som påverkar dess hydrologi. På östra sidan sjön finns ett stort lövskogsområde med höga naturvärden. Länsstyrelsen avstyrker därför den södra delen av LIS-området som bland annat omfattar de tre områdena med ny bostadsbebyggelse. Den norra delen av området kan vara lämplig för utveckling av verksamheten vid Flämslätts kursgård. Kommunen behöver tydligare motivera och beskriva möjlig omfattning och inriktning. Områdets avgränsning i söder behöver anpassas så att det inte omfattar befintligt naturreservat. Inom området finns även en nyckelbiotop med stort inslag av skyddsvärda lövträd och värdefull kryptogamflora som behöver visas hänsyn. En förutsättning är att det ska finnas en fri passage mot vattnet. Länsstyrelsen kan inte med stöd av översiktsplanen uttala sig om 20 meter för fri passage är tillräckligt, behovet får avgöras i fortsatt arbete. Andra förutsättningar för utveckling är att landskapsbildsskyddets syften kan tillgodoses och att kommunen säkerställer en acceptabel avloppslösning.

Kommentar: Justeringar i kartan har gjorts och LIS-området omfattar inte naturreservatet. Området har också förminskeats kraftigt i storlek. Antalet bostäder har således minskat och likaså det framtida exploateringsavtrycket för att minimera risken för negativ påverkan på naturvärden. Då strandskyddet delvis redan är upphävt samt att infrastruktur och exploaterade områden redan finns bedömer planenheten att det finns bra förutsättningar för komplettering av bostäder. Det föga tillägget om 10-15 bostäder utspritt i området bedöms inte skapa barriärer för vareken växt- och djurliv eller friluftslivet. Bedömningen är att naturvärdena inte påverkas, men detta kommer säkerställas i detaljplaneskedet m.h.a. naturvärdesinventering som tar hänsyn till

de ekologiska värdena. Vidare kommer artskydd och påverkan på vatten studeras för att säkerställa att inte naturvärdena får en negativ påverkan. Ytterligare bedömningar om hur naturvärden i form av biotoper, ekosystemtjänster och grönstruktur bevaras delges också i ev. detaljplan.

Gällande LIS-området **Husgärdessjön, Axvall** anser Länsstyrelsen att kommunen inte har motiverat avgränsningen av området. Länsstyrelsens bedömning är att det kan vara rimligt med en utveckling av verksamheten Valle camping. Kommunen behöver dock förtydliga omfattningen på den ändrade markanvändningen. Länsstyrelsen kan i nuläget inte avgöra om utvecklingen behöver stöd genom ett LIS-område eller om åtgärderna kan hanteras genom strandskyddsdispens. En utveckling av verksamheten behöver ta hänsyn till landskapsbildsskyddets syfte och kommunen behöver säkerställa en acceptabel avloppslösning.

Kommentar: Kommunen har kompletterat med text som tydliggör LIS-områdets intentioner samt hänsynstagande. Se kommentar ovan för avloppshantering.

Länsstyrelsen avstyrker LIS-området **Lilläng, Eggby**. Sjön Ämten har liknande värden som Flämsjön och landskapet har en karaktär som uppvisar värden som är grundläggande för riksintresset. Kommunen har inte motiverat LIS-området genom att beskriva förändringarna som kan vara aktuella för Fredrikssons Pensionat.

Kommentar: Liksom samtliga LIS-områden i Vallebygden har även LIS-området Lilläng reducerats kraftigt till ytan. Kommunen har kompletterat med text som tydliggör LIS-områdets och verksamhetens intentioner samt hänsynstagande.

Länsstyrelsen avstyrker LIS-området **Näsbadet, Skärv**. Sjön Skärvalången har liknande värden som Ämten och Flämsjön och området har höga värden för naturvärden och friluftslivet. Delar av det redovisade området omfattas av områdesskydd. LIS-området är också tveksamt med hänsyn till att jordbruksmark skulle tas i anspråk. En viss utveckling av friluftsvärden, exempelvis i anslutning till badplatsen är sannolikt möjlig genom strandskyddsdispens.

Kommentar: Kommunen har kompletterat med text som tydliggör intentionerna. LIS-området har reducerats kraftigt till ytan och ny avgränsning har gjorts med hänsyn till bl.a. naturvärden och friluftsliv. Med hänsyn till naturvärden och friluftslivet är kommunens avsikt att låta strandzonen vara orörd. Vidare hålls naturreservatet utanför och kommunen anser att den lövskog (som har naturvärdesklass 3) inte per automatik har ett påtagligt naturvärde utan det kommer att studeras vidare i detaljplaneskedet. Med hänsyn till landskapsbildskydd och riksintressen skall ny sammanhängande bebyggelse varsamt kompletteras genom att följa landskapets strukturer och behålla öppningar för siktlinjer mot jordbrukslandskapet. Hur ny bebyggelse anpassas och utformas specificeras mer ingående i detaljplansskedet.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt. Kommunen har i korta ordalag utvecklat sin syn på mellankommunala frågor.

Kommentar: Kommunen noterar.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Utifrån nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen inte utesluta att det som föreslås i planen kan medföra problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor och översvämning i ett senare planeringsskede kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11

kap. PBL. Det gäller framförallt utveckling i områden med närhet till transporter med farligt gods, översvämningskänsliga områden, bebyggelse med närhet till farliga verksamheter och områden med höga bakgrundshalter av tungmetaller. Länsstyrelsen kan inte utifrån redovisningen i översiktsplanen göra erforderliga bedömningar utan bedömning av lämplighet och konsekvensresonemang hänskjuts till kommande planering.

Kommentar: Kommunen utvecklar texterna om farligt gods, skyfall, farliga verksamheter samt naturlig förekomst av ämnen, såsom tungmetaller.

Farligt gods

Konflikter mellan planerad markanvändning och närhet till riskkällor i form av transportleder för farligt gods förekommer i översiktsplanen. Länsstyrelsen efterfrågade i samrådet ett ställningstagande kring hur denna typ av konflikter ska hanteras. Det ställningstagande som kommunen redovisar och som rör farligt gods är dock inriktat på hur trafiken ska dirigeras. Det är också en viktig fråga, men kommunen är inte tydlig med vad ställningstagandet innebär för kommande planering och om några förändringar av trafikstyrningen är planerad. Därmed kvarstår Länsstyrelsens kommentar.

Kommentar: Kommunen noterar samt utvecklar texten och kartlager för att inga nya områden ska ligga för nära farligt gods-led. Kommunen bedömer i övrigt att frågan om konflikter hanteras tillräckligt under respektive berört område. Områden i närheten av farligt gods-led kommer att undersökas vidare vid detaljplaneläggning och för att säkerställa säkerheten kommer länsstyrelsens "Riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods" följas.

Frågan är relevant också i ljuset av vad kommunen beskriver under kapitlet "Teknisk försörjning och energi – Beredskap", där kommunen skriver att "huvudinriktningen är att genom en framsynt samhällsplanering och helhetsyn i det vardagliga arbetet förebygga hot och risker samt lindra konsekvenser av störningar och olyckor." Denna inriktning kan anses stå i kontrast mot samhällsplanering i riskutsatta lägen. En förhöjd risk kan kvarstå om avståndet mellan riskkälla och riskobjekt är korta, även om åtgärder som föreslås i en riskanalys införs, eftersom många åtgärder inte eliminerar risken. Om kommunen ändå bedömer att behovet av förtätning nära trafikleder är så stort att en förhöjd risk accepteras, bör detta framgå tydligt.

Kommentar: Kommunen noterar och utvecklar texten.

Länsstyrelsen anser vidare, liksom i samrådet, att översiktsplanen blir tydligare om kommunen redovisar påverkansområde från farligt gods på 150 m samt rekommenderat bebyggelsefritt avstånd 30 m på kartunderlaget.

Kommentar: Kommunen instämmer och kompletterar kartunderlaget enligt länsstyrelsens önskemål.

Höga flöden och nivåer

Kommunen behöver, som Länsstyrelsen kommenterade i samrådet, redovisa hur riskerna för den byggda miljön kan minska eller upphöra. Kommunen behöver gå igenom var det finns bebyggelse som påverkas av översvämnning till följd av höga flöden eller vattennivåer. I de fall bebyggelse kan påverkas behöver kommunen värdera risken, alltså bedöma om sannolikheten och/eller konsekvensen är acceptabel eller inte. Om riskerna inte anses försumbara behöver kommunen beskriva vilka åtgärder som behöver införas, för att risken ska minska eller upphöra.

Kommentar: Kommunen utvecklar texten utifrån skyfallskarteringen. Kommunen bedömer att skyfallskarteringen hanterar frågan tillräckligt.

Skyfall

Det är positivt att översiktsplanen redogör för områden som har pekats ut som riskområden i den skyfallskartering som genomförts för Skara och Ardala. Det finns dock ingen tydlig koppling mellan texten och den karta som redovisar platser som utgör riskområden för skyfall (Flik Utvecklingsinriktning, rubrik Klimatanpassning). De områden som pekas ut på kartan är inte omnämnda i texten vilket gör det svårt att förstå sambanden mellan dessa och de 18 utpekade problemområdena.

Kommentar: Kommunen noterar och utvecklar text och karta för att förtydliga dess samband.

Vidare kvarstår Länsstyrelsens synpunkter som framfördes i samrådet om att ställningstaganden för hantering av skyfall behöver finnas även för bebyggelseutveckling utanför redovisade problemområden, exempelvis i kommunens övriga tätorter.

Kommentar: Kommunen utvecklar texten utifrån skyfallskarteringen.

Farliga verksamheter

Verksamheter som kan orsaka olyckor som medför allvarlig skada eller dödsfall är viktiga att beakta i en planeringssituation och kommunens förhållningssätt till dessa behöver framgå av översiktsplanen. Riskobjekt i form av farliga verksamheter som finns i kommunen redovisas med fördel på karta för att tydliggöra eventuella konflikter. Även risk- eller skyddsobjekt i angränsande kommuner som kan påverka Skara kommun bör redovisas. För att planen ska bli tydlig för kommande planering bör översiktsplanen beskriva riskobjektens förhållande till skyddsobjekt. Konkret innebär det att beskriva verksamheter som hanterar större mängder brandfarliga, explosiva eller giftiga varor och som kräver särskilda skyddsavstånd eller andra åtgärder i förhållande till sårbara verksamheter (såsom bostäder, förskolor, vårdverksamhet m.m.). Ett exempel är HKScan som hanterar ammoniak.

Kommentar: Kommunen utvecklar texten och kompletterar med fler ställningstaganden. Skyddsavstånd mellan farliga verksamheter och känsliga verksamheter kommer att hanteras i respektive detaljplan utifrån respektive verksamhet och då aktuella omständigheter.

Kommunen skriver att ”Behovet av bensinstationer i framtiden kanske minskar i takt med att andelen elbilar ökar ...”. Som kommunen beskriver i ”Strategi Hållbara drivmedel” kan dock även vät- och biogas bli ett vanligare inslag i framtiden. Kommunen behöver tydliggöra att den typen av drivmedelsstationer kommer att kräva längre skyddsavstånd än traditionella drivmedelsstationer. Det kan därmed vara fördelaktigt att i översiktsplanen ha en strategi för var dessa ska placeras för att minimera riskpåverkan på omgivningen.

Kommentar: Texten kompletteras anseende drivmedelsstationer för gas.

Förorenade områden

Det är positivt att översiktsplanen redogör för att det finns förhöjda bakgrundshalter av tungmetaller i Varnhem. Länsstyrelsen påpekade i samrådet att det även finns misstanke om höga halter i Axvall och i andra ännu inte undersökta områden. För dessa områden anger dock inte översiktsplanen motsvarande uppgifter. Länsstyrelsens erfarenhet är att halterna kan variera mycket. Mot bakgrund av nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen inte utesluta att vissa av de föreslagna områdena inte är lämpliga för bostäder.

För att underlätta kommande planering behöver kommunen redovisa en karta över rödfyrs- och alunskifferområden. Länsstyrelsen förespråkar att kommunen tar fram en strategi för hur förhöjda bakgrundshalter i marken ska undersökas och beskrivas, vilka skyddsåtgärder som kan

behövas och hur massor ska hanteras om bostäder ska byggas i påverkade områden. En sådan strategi ger vägledning och tydlighet i såväl process som beslutstagande. Det är av stor vikt att områdena undersöks tidigt i kommande planeringsprocesser. Oavsett om halten av exempelvis arsenik är hög på grund av mänsklig påverkan eller om den är naturlig, bör undersökning, konsekvens och åtgärdsbedömning vara densamma.

Kommentar: Kommunen noterar och kompletterar texten med ett eget avsnitt, med tillhörande ställningstaganden och strategi, avseende arsenik. Kartunderlaget kompletteras även med ett lager med rödfjrs- och alunskifferområden.

Beredning

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Lisbet Schultze med handläggare Ingrid Lindbom som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsarkitekten och funktionschefen Andreas Lidholm medverkat. Företrädare för landsbygdsavdelningen, miljöskyddsavdelningen, naturavdelningen, samhällsavdelningen och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande.

Statens geotekniska institut (SGI)

Sammanfattat

Konstaterar att synpunkter från samrådet har beaktas på ett tillfredsställande sätt och har ingen erinran mot förslaget.

Kommentar: Kommunen noterar.

Luftfartsverket (LFV)

Sammanfattat

LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot den reviderade översiktsplanen.

Kommentar: Kommunen noterar.

Svenska kraftnät

Sammanfattat

Synpunkt om att transmissionsnätledningar ska särskiljas från distributionsnätledningar i markanvändningskartan kvarstår sedan samråd. Kartlagret ”kraftledning större” redovisar ledningar i både transmissionsnätet och distributionsnätet, vilket blir missvisande. Vill även att transmissionsnätet för el ska redovisas i översiktsplanens samtliga kartunderlag.

Kommentar: Kartlagret redigeras så distributionsnätledningar särskiljs från transmissionsnätledningar.

Uppmärksammar kommunen om att det finns aspekter med hänsyn till bland annat elsäkerhet som behöver beaktas vid planering i närheten av 400 kV-ledningen som passerar genom kommunen.

Kommentar: Kommunen noterar.

Vill bli hörda i samråd när åtgärder planeras nära deras anläggningar.

Kommentar: Kommunen noterar och kommer att samråda med Svenska kraftnät vid planering nära deras ledningar.

Transmissionsnätets mark- och vattenanspråk utreds för riksintresseanspråk inom totalförsvarets civila del av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Detta kan vara av intresse att ta med i översiktsplanen. Transmissionsnätets verksamhet med dess tillhörande mark- och vattenanspråk är även ett allmänt intresse eftersom elförsörjningen är en grundförutsättning för att samhället ska fungera i fred, kris och krig.

Kommentar: Kommunen noterar och utvecklar texten om att utredning pågår och att detta kan innebära att riksintresset för totalförsvaret utökas.

Post- och telestyrelsen (PTS)

Sammanfattat

PTS I har inga synpunkter som påverkar planförslaget.

Om planen innebär uppförande av vindkraftverk, kan dessa i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt, speciellt gäller detta för radiolänkförbindelser. PTS rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av vindkrafts-etableringen för respektive område för att minimera störningsriskerna. Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkoperatörerna är.

Kommentar: Kommunen noterar och kommer att samråda med vindkraftsbolag, radiolänkoperatörer och andra berörda aktörer i samband med följduppdraget om att ta fram vindbruksplan.

Energimyndigheten

Sammanfattat

På grund av det förväntade elbehovet i Västra Götalandsregionen blir generationsväxling av vindkraftverk ännu viktigare. Den tematiska vindbruksplanen bör i sin framställning ta hänsyn till de utmaningar som kommer med att vindkraften i kommunen närmar sig sin ekonomiska livslängd.

Lösningar gällande vindkraftverk som kommer till sin ekonomiska livslängd är antingen livstidsförlängning eller repowering. Hur kommunen tänker ta ställning till den frågan och hur samarbetet med Forsvarsmakten, med tanke på att kommunen har flera vindkraftverk inom Forsvarsmaktens stoppområde för höga objekt, kan tänkas se ut i den här frågan är något som kommunen bör belysa i sin framtida tematiska vindbruksplan.

Kommentar: Kommunen noterar och har för avsikt att inom mandatperioden ta fram en vindbruksplan och energiplan för att göra en nulägesanalys samt identifiera behov och ta fram en projektplan. Synpunkten leder inte till någon förändring i översiktsplanen. Synpunkterna kommer att behandlas i samband med de framtida planerna som nämns ovan.

Trafikverket

Sammanfattat

Trafikverket har inget att erinra mot att förslag till översiktsplan antas.

Kommentar: Kommunen noterar.

Trafikverket poängterar vikten av att vid planering av bostäder eller verksamheter som innebär ökad trafik på en funktionellt prioriterad väg se till att tillgängligheten utmed vägen inte påverkas negativt. Trafikanalysen behöver utredas i ett senare skede.

Kommentar: Kommunen noterar. Trafikanalysen utreds i varje berörd detaljplaneprocess.

För område IV 02 föreslås fortsatt en-två anslutningar till väg 184, vilket kräver dialog med Trafikverket.

Kommentar: IV 02 kommer att tas upp under de regelbundna dialogträffarna med Trafikverket.

Trafikverket ser positivt på att ett följduppdrag är att ta fram en trafikutredning för centralorten. Trafikverket anser att en del av utredningen ska vara att ta fram vilken påverkan kommunens planerade utbyggnadsområden får på den statliga infrastrukturen.

Kommentar: Kommunen noterar önskemålet.

Kommunen föreslår fortsatt ett flertal områden inom Skara tätort med närmaste omgivning intill vägar där Trafikverket är väghållare. Trafikverket är restriktiva till nya anslutningsvägar till statliga vägnätet med hänsyn till trafiksäkerheten, men även framkomligheten längs det statliga vägnätet. Förslag på exploatering aktualiserar även behovet av att se över väghållaransvaret i kommunen. Skara kommuns väghållningsområdesgräns går idag innanför trafiklederna samt sträcker sig i väster förbi väg 184.

Kommentar: I de fall det i framtiden blir aktuellt med etablering/exploatering utmed Trafikverkets vägar och beroende på påverkan på dessa vägar får en diskussion om vem som ska vara väghållare tas. En nyetablering behöver inte innebära fler utfarter på statlig väg än det är i dagsläget.

Inom de mindre tätorterna Ardala, Axvall, Varnhem, Ljungstorp och Eggby föreslås även bostadsbebyggelse vid vägar där Trafikverket är väghållare. Även här vill Trafikverket poängtera att senare dialog krävs.

Kommentar: Kommunen noterar önskemålet.

I Ardala föreslås flera bostadsområden vid vägar där Trafikverket är väghållare. Korsningarna E20/väg 2613 samt E20/väg 2670 finns med i ÅVS E20 trafiksäkerhetsbrister. I ÅVS:en föreslås ytterligare utredning samt fortsatt dialog mellan Trafikverket och Skara kommun. Då kommunen fortsatt planerar flera områden, vilket kommer ge upphov till mer trafik i korsningen, aktualiseras behovet av en utredning ytterligare.

Kommentar: Kommunen noterar. ÅVS:en kommer att beaktas i samband med detaljplanering av bebyggelseutveckling i Ardala och dess omnejd.

Trafikverket framför även redaktionella synpunkter avseende kartor.

Kommentar: Kommunen noterar och åtgärdar.

Lantmäteriet

Sammanfattat

Lämnar inga synpunkter.

Kommentar: Kommunen noterar.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)

Sammanfattat

Utifrån att SLU:s mark används som forskningsinfrastruktur motsätter sig SLU all exploatering av skogs- och jordbruksmark som förvaltas av SLU. Flera utpekade områden påverkar SLUs utvecklingsmöjligheter negativt om dessa planläggs för annan verksamhet än jord- och skogsmark. Bebyggelse planeras på SLU:s mark i SB 01, SB 05, TB 02, SO 05, SO 06 och SO 07. SLU har ingen avsikt att avyttra mark för bostadsbyggnadsändamål.

Kommentar: Utifrån inkomna synpunkter har kommunen reviderat föreslagna exploateringsområden. Kommunen har inte för avsikt att tvångsinlösa någon mark utan det är upp till fastighetsägaren om förändrad markanvändning är aktuell.

Utifrån livsmedelsstrategin motsätter sig SLU exploatering av jordbruksmark.

Kommentar: Kommunen noterar. Jordbruksmark får bara tas i anspråk för bebyggelse under vissa specifika förutsättningar, så som redogörs för i översiktsplanen.

Det är viktigt att man vid planeringen och genomförandet av bostadsbyggnation och vägar tar hänsyn till lantbruksnäringens behov av att kunna genomföra transporter med större lantbruksredskap. Framkomlighet för lantbrukets maskiner kan med fördel omnämnas i ”Ställningstaganden” som berör jordbruksmark. Vad gäller satsningar på väg 49 så har SLU i tidigare remiss framfört synpunkter, vilka är fortsatt relevanta. De påpekar i yttrandet vikten av att kunna nå sina marker norr om väg 49 med lantbruksmaskiner som utgår från Brogården. Det ska även i framtiden vara möjligt att med lantbrukstransporter rakt över väg 49 och det är viktigt för SLUs verksamhet.

Kommentar: Kommunen värnar om befintliga lantbruksverksamheter och vill skapa förutsättningar för dessa att utvecklas. Ställningstagande under ”Jordbruksmark” har förtydligats.

Det är bra att man skriver att solpaneler i första hand inte ska förläggas på jordbruksmark. Det finns dock forskning där man undersöker möjligheter att kombinera solpaneler med lantbruk på åkermark.

Kommentar: Kommunen noterar.

Kommunen lyfter de problematiska delarna av djurhållning i närheten av bebyggelse. SLU vill påpeka att det även finns vetenskapligt belagda positiva hälsoeffekter vid kontakt med djur. Förslagsvis undviks planering/placering av bostäder i närheten av befintliga djuranläggningar.

Kommentar: Kommunen uppmanar bostäder i närheten av djurhållning så länge detta inte får negativ påverkan på boende eller djur. Kommunen kommer också att följa relevant lagstiftning inom detta område.

Vid bostadsbebyggelse i närheten av SLU:s jordbruksmark finns risk för luktstörning då SLU sprider fastgödsel från sina försöksdjur vid Götala.

Kommentar: Kommunen noterar. Störningar undersöks vidare inför planläggning.

SLU ser positivt på att GN 01 och GN 02 pekas ut för gröna näringar och att GN 01 kan utvecklas enligt den föreslagna planen.

Kommentar: Kommunen noterar.

Kommunala nämnder, råd och bolag

Skaras Kommunala Pensionärsråd (KPR)

Sammanfattat

Tror att nya markfastigheter i form av radhus, kedjehus etc. med en liten grönyta skulle vara bra alternativ för äldre personer som bor i villor och som tycker det är svårt att flytta in i hyreshus. Kunskapsparken, det idag outnyttjade området som gränsar mot Brogården, Vattentornsparken och Teglagärdet tror de är lämpliga områden för mindre marknära bostäder.

Kommentar: Kommunen noterar detta inför kommande planläggning.

KPR framför även redaktionella synpunkter avseende ett ordval och hänvisning till äldreomsorgsplan.

Kommentar: Kommunen noterar och redigerar texten.

Miljösamverkan östra Skaraborg

Sammanfattat

Miljösamverkan östra Skaraborg avstår från att yttra sig.

Kommentar: Kommunen noterar.

Miljöenheten

Sammanfattat

Översiktsplanen är lite väl omfattande och svårnavigerad och vissa kapitel är för omfattande. Det är nästan omöjligt att veta under vilket kapitel och underkapitel man kan hitta vissa ämnen.

Kommentar: Kommunen är medvetna om att översiktsplanen är ett omfattande dokument som ska innehålla mycket. Kommunen ser över strukturen inför antagandet.

Miljöenheten framför även redaktionella synpunkter avseende skrivregler, stavning, konsekvens, sega kartor, bilder och kartor som saknas, avsaknad eller tydliggörande av innehållsförteckning, önskemål om fler lägen vid zoomning i kartor, storlek på bilder, önskemål om ställningstaganden i punktform, byte av rubrik, att man bör kunna klicka i en karta och då få fram information och tas vidare till planförslaget, formulering av rubrik, avsaknad av inledningar och underrubriker, gränser på kartlager, vad som står i punktform, texters ordning, text som bör tas bort eller formuleras om, otydlig information om kartlager, synliggörande av lagerlistan i

markanvändningskartan, beteckningar på utbyggnadsområden bör kunna läsas direkt på kartan, lager som läggs på varandra, en otydlig karta, svårighet att hitta teckenförklaring samt informationsrutor på kartor hamnar bakom text.

Kommentar: Kommunen noterar samt ser över och redigerar översiktsplanen inför antagande.

Det saknas texter om lukt och allergener när bebyggelse planeras på landsbygden (områdesspecifika konsekvenser), ställningstaganden gällande skyfall (områdesspecifika konsekvenser), vilka åtgärder som behövs vid ett skyfall och vilka områden är särskilt utsatta ex. underdimensionerade vattenledningar (miljömål, klimat och risker), översvänningsrisker utanför Skara tätort (miljömål, klimat och risker), identifierade riskområden i Skara (miljömål, klimat och risker), beskrivning och ställningstagande kring el, energiutbyggnad och fjärrvärme (teknisk försörjning och energi).

Kommentar: Kommunen noterar och utvecklar relevanta avsnitt.

Om man vill skriva ut kartan så kommer inte hela kartan med och lagerlistan döljer stora delar av kartan.

Kommentar: Översiktsplanen med tillhörande kartor avses fokusera på att läsas digitalt.

Viktigt att ÖP blir ett levande dokument, vi måste fortsätta att bli bättre på att ta reda på oförutsedda risker m.m.

Kommentar: Kommunen noterar.

Om planobjekt som Pickagården och Simmesgården ska vara med som redan är påbörjade projekt så bör de innehålla samma information som de andra områdena.

Kommentar: Kommunen menar att det för områden där det redan finns planuppdrag inte finns samma behov att gå in i detaljer på t.ex. förutsättningar i området då detta redan arbetas med och undersöks i berörd detaljplaneprocess.

Företag

Wind Sweden

Sammanfattat

Wind Sweden undrar om det finns en aktuell fördjupad översiktsplan runt Ardala.

Kommentar: Synpunkten leder inte till någon förändring i översiktsplanen. Kommunen har återkopplat till Wind Sweden.

Föreningar och organisationer

Lantbrukarnas riksförbund (LRF), kommungrupp i Skara

Sammanfattat

LFR vidhåller de synpunkter de framförde under samrådet.

Kommentar: Kommunen noterar.

Länsstyrelsens yttrande verkar inte vara redovisat i sin helhet. Möjlighet saknas att ta del av länsstyrelsens ställningstagande gällande prövningsgrunder för exempelvis riksintressen och även vad de i sin rådgivande roll anser.

Kommentar: Länsstyrelsens yttrande kan begäras ut i sin helhet. Dock redovisas synpunkterna i samrådsredogörelsen, som finns på kommunens hemsida. I granskningsutlåtandet redovisas länsstyrelsens granskningsyttrande i sin helhet.

Skoljordbruket på Naturbruksskolan Uddetorp kan komma att kraftigt få begränsa sin verksamhet om det utpekade strategiska området blir ett bostadsområde i framtiden. Det är bland annat störningar i form av lukt, flugor och buller från skoljordbruket som är skälet till att vi anser att området ska strykas från översiktsplanen. Regionen önskar utöka sin jordbruksmark, för att kunna hålla en bra kvalitet på de praktiska övningar som utbildningen kräver. Då vore det bättre att delar av utpekade område omvandlas till åkermark i stället. Men det behöver utredas ytterligare.

Kommentar: Kommunen har inte för avsikt att tvångsinlösa någon mark utan det är upp till fastighetsägaren om förändrad markanvändning är aktuell. Störningar undersöks vidare vid planläggning.

Det är otydligt vad kommunen menar med ett strategiskt område. Det går att tolka det som att vilken markanvändning som helst skulle kunna innefattas. Det går inte att utläsa vilka konsekvenser som markanvändningen ger för enskilda markägare eller för allmänna intressen (exempelvis riksintressen). Det är oklart om kommunen utrett vilka konsekvenser detta innebär för de ”Gröna Näringarna”. I en översiktsplan ska kommunen ange vilket markanspråk som förordas för all mark. Då översiktsplanen är otydlig är det omöjligt att bedöma om Naturbruksskolan Uddetorp och SLU kan utveckla sina respektive verksamheter. Kommunen behöver revidera översiktsplanen så att PBL 3 kap. paragraf 3, 4, 6 och 6a uppfylls.

Kommentar: Kommunen noterar samt har reviderat och förtydligat vissa textavsnitt.

Om utveckling av bebyggelse mot Borregården i Varnhem skulle bli verklighet krävs att gården löses in. Djurproduktionen på gården ger upphov till störningar i form av lukt, flugor och buller. Markområdet är beläget inom riksintresseområde för friluftsliv, kulturmiljövård och totalförsvarets MSA-område (flyg) samt angränsar till regionalt värdefullt odlingslandskap. Enligt riktlinjerna för mindre tätorter i översiktsplanen ska endast obebyggda ytor utan särskilda värden ianspråktagas.

Kommentar: Kommunen har inte för avsikt att tvångsinlösa någon mark utan det är upp till fastighetsägaren om förändrad markanvändning är aktuell. Störningar och påverkan på riksintressen undersöks vidare vid planläggning.

Kommunen anger i översiktsplanen att ”Medborgardialog präglar planeringsprocessen för att ta tillvara medborgares behov och önskemål”. Det arbetet behöver kompletteras med dialog med samtliga berörda markägare.

Kommentar: Kommunen har på flera sätt försökt nå ut till så många invånare och markägare som möjligt under så väl samrådstiden som granskningstiden översiktsplanen. Dock har inte några riktade utskick gjorts till fastighetsägare. I samband med planläggning kommer alla fastighetsägare (sakägare) att upplysas om och få lämna synpunkter på detaljplaneförslag.

Kommunen anger i sina riktlinjer att ”Möjligheter att driva rationellt jordbruk försvåras inte.” Det stämmer inte överens med det utpekade området intill Borregården. Marken används idag till

åker- och betesmark. Planerad bebyggelse tränger undan jordbruksdriften. Det blir även problematiskt att lagra och sprida gödsel på ett rationellt sätt.

Kommentar: Då exploateringsplatsen utgör ett kantläge i åkermarken har kommunen gjort bedömningen att större sammanhängande ytor med åkermark lämnas väster om området. Därmed har kommunen bedömt att ett rationellt jordbruk inte försvåras.

LRF anser att flertalet av de bostadsområden som pekats ut i planen kan lokaliseras på annan plats än på jordbruksmark eller i nära anslutning till jordbruksdrift. Det finns stora möjligheter att förtäta i tätorterna och attraktiv bebyggelse på Billingen behöver fortsatt utredas. Sedan ska vi tillsammans i kommunen även värna om naturbetesmarker, ängar och skog.

Kommentar: Kommunen har föreslagit många platser med olika karaktär i kommunen, på både oexploaterade områden och som förtätningar. Kommunens uppfattning är att det behövs en kombination av olika typer av platser om kommunens befolkningsmål ska kunna uppnås. Sedan kommer det vara upp till respektive fastighetsägare och senare inflyttande, var man väljer att bygga och bo.

LRF anser att vi måste värna om kommande generationers möjlighet att sätta mat på bordet och att åkermark i god hävd är en resurs som ska hanteras med största respekt.

Kommentar: Kommunen instämmer i detta påstående och har därför genom en jordbruksmarksutredning pekat ut de ytor som bäst lämpar sig för byggnation respektive åkermark. Jordbruksmark får bara tas i anspråk för bebyggelse under vissa specifika förutsättningar, så som redogörs för i översiktsplanen.

Företagarna Skara

Sammanfattat

Produktiv jordbruksmark med god arrondering ska skyddas från bebyggelse och både Skara stad och kringliggande orter bör expanderas där det är lämpligt ur markanvändningssynpunkt. Det är positivt att det i samband med ÖP:n även tas fram en utredning om vilka områden som är brukningsvärda och vad som är lämpligt att kunna bebygga.

Kommentar: Kommunen instämmer i detta påstående. Jordbruksmark får bara tas i anspråk för bebyggelse under vissa specifika förutsättningar, så som redogörs för i översiktsplanen.

När nya områden med bostäder byggs är det viktigt att kommunens service med t.ex. förskolor byggs ut i en takt som skapar attraktivitet i området. Även kollektivtrafiken är viktig för att kunna bosätta sig i Skara men ha möjlighet att arbeta på annan ort. Sträckningen utmed E20 har väldigt dåliga förbindelser. Detta blir än viktigare då det är stora etableringar i Mariestad så kommunen behöver jobba aktivt med frågan om bussförbindelser Skara-Götene-Mariestad.

Kommentar: Kommunen instämmer i och förutser också behov av att samhällsservice byggs ut i takt med ett ökat antal bostäder. Bättre kollektivtrafik utmed E20 är också ett önskemål som kommunen har framfört tidigare och kommer att framföra igen.

Västergötlands museum

Sammanfattat

Kanske är granskningsversionen något för lång och skulle tjäna på att kortas ned ytterligare för att göra den mer lättillgänglig för läsaren.

Kommentar: Kommunen är medvetna om att översiktsplanen är ett omfattande dokument som ska innehålla mycket. Kommunen ser över strukturen inför antagandet.

I översiktsplanens syfte omnämns såväl ekonomiska som ekologiska och sociala aspekter på hållbar utveckling. Museet menar här att även kulturmiljöfrågan förtjänar att lyftas i planens syfte och avsiktsförklaring. Kulturmiljön utgör en resurs i samhällsplaneringen, är en del av den hållbara utvecklingen och är också en helt unik faktor för Skara, vilket ökar attraktionskraften att bosätta sig i kommunen.

Kommentar: Kommunen instämmer i att kulturmiljön är en viktig faktor för kommunen, men att detta ingår i att rusta sig för hållbarhet.

Västergötlands museum uppmanar nytt kulturmiljöunderlag och utgör här gärna en samarbetspartner i arbetet med att upprätta ett nytt kulturmiljöprogram, men kan också vara behjälplig vid arbetet med att ta fram andra underlag som berör kulturmiljöaspekter. Museet bistår också gärna med rådgivning vid upprättande av nya detaljplaner och områdesbestämmelser med syfte att skydda befintlig kulturmiljö genom att ge förslag på utformning av planbestämmelser.

Kommentar: Kommunen noterar.

Museet vill lyfta kulturmiljöaspekten som en potentiell intressekonflikt avseende att förlägga solceller till byggnadstak eller tak på parkeringsytor; solceller bör användas med restriktivitet inom riksintresset centrala Skara. I den mån det kan tillåtas bör det i så fall vara i uppenbart undanskymda lägen eller med en utformning som tar stor hänsyn till kulturmiljön.

Kommentar: Kommunen instämmer i detta men hanterar intresseavvägningen i aktuella fall inom ramen för detaljplane- och bygglövsärenden.

Museet vill betona att inte endast fornstugor utan även vårt moderna kulturarv är representerat i Fornbyn i form av byggnader från sent-1800-tal och 1900-talet. Det rör sig om bebyggelse som representerar valda delar av agrar och urban bebyggelseutveckling under flera århundraden.

Kommentar: Kommunen noterar och utvecklar texten.

Det saknas en vidare förklaring hur kommunen avser att arbeta för att tillgodose riksintressen. De generella rekommendationerna är här en alltför vag formulering som riskerar att skapa otydlighet. Västergötlands museum önskar en mer specifik beskrivning som syftar till att redogöra för på vilket sätt man ämnar tillgodose riksintressena för kulturmiljövården inom kommunen med fokus på bevarande, bruk och utveckling.

Kommentar: Kommunen noterar och anser att de kulturbeskyddade värdena tillgodoses genom andra ställningstaganden.

Västergötlands museum framför även redaktionella synpunkter avseende grammatik och stavfel, upprepning, gemener och versaler, avsaknad av ett stycke under ”Parkering”, konsekvens samt valet av begreppet ”grå rum” då det kan ge fel associationer.

Kommentar: Kommunen noterar samt ser över och redigerar översiktsplanen inför antagande.

Skövde kommun

Sammanfattat

Skövde kommun instämmer i vikten av fortsatta satsningar på väg 49 som prioriterat regionalt stråk. De lyfter även värdet av att knyta samman befintliga nationella vandrings- och cykelleder samt en fortsatt utveckling av vandringsleder på södra delen av Billingen.

Kommentar: Kommunen instämmer.

Ta bort delar i kartlager med ny vandringsled och placering av vindskydd som är inom Skövde kommuns gränser.

Kommentar: Kommunen noterar och åtgärdar detta.

Gamla Skaraberg samfällighetsförening

Samt boende på Skaraberg

Sammanfattat

Lyfter att deras yttrande under samrådet utlämnats i samrådsredogörelsen.

Kommentar: Kommunen noterar att yttrandet är diariefört, men beklagar att det föll bort från samrådsredogörelsen.

Saknar de kartlager som berättar om områdets skyddade träd, däggdjur som faunapassagen är till för, rekreatiomsområde, naturvärdesklass med flera.

Motsäger sig ny bebyggelse på SB 02 på grund av dess närhet till faunabro, vikten av att bevara grön- och rekreatiomsområden såsom Gamla Skarabergs och stärka resiliens, arter i området, vikten av att bevara biotoper för pollinatörer och andra djur, träd med biotopskydd, biologiskt kulturarv, vissa fornyfynd samt vikten av att bevara ödeträdgårdarna, åkrar/åkerkanter, öppna gräsmarker och annan högre vegetation.

Genom bostadsplaner på SB 02 överträder man flera miljömål och ödeträdgårdarna på fastigheterna Skaraberg 3:1, 3:2, 3:3, 3:5, 3:6, 3:9 och 3:11 med åkrar bör viga till ett för fauna och kulturhistoria angeläget områdesskydd. Ett skydd som utöver det biologiska kulturarvet, fina växtbiotoper och 100-åriga frukt-, bär-, ädellöv- och hålträd, omfattande fauna och insektsliv har ett stort värde också för de människor som bor i staden - som rekreation och idrottande.

Föreslår gestaltning och karaktärsbeskrivning som definierar Skarabergsåsen som en helhet, och inte enbart nämna nyare bebyggelse som finns i närheten. Om Skarabergsåsen definieras väl avgränsat geologiskt/geografiskt skilt från bebyggelsen i söder och det görs en bedömning utifrån natur- och kulturvärden, uppfyllande av miljömål, ekosystemtjänster och rekreation skulle en ärligare gestaltning och karaktär se helt annorlunda ut.

I övrigt synpunkter rörande framtagandet av en detaljplan som ligger inom SB 02.

Kommentar: Synpunkterna rör framtagandet av en detaljplan innefattande bland annat fastigheten Skaraberg 3:1. Då den redan fått planuppdrag och arbetas fram får synpunkterna hanteras där.

Privatpersoner

Sammanfattade

SB 01 (12 yttranden)

Yttranden och en namninsamling med 120 underskrifter som motsätter sig SB 01. Argument såsom att området med dess lantliga karaktär och utsikt förstörs, påverkan på landskapsbild, rekreation, ökad trafik, försämrade boendekvalitet, påverkan på Uddetorps och privat verksamhet, ianspråktagande av gröna näringar och jordbruks- och skogsmark, hänsyn till vilda djur samt att trafiken skulle öka mycket.

Kommentar: Med hänsyn till de inkomna synpunkterna har planförslaget ändrats och SB 01 tagits bort.

Ett yttrande säger att skogen istället borde ställas om till jordbruksmark istället för nybyggnation av bostäder. Detta för att gynna Uddetorp och privata jordbruk.

Kommentar: Kommunen noterar.

Sommargården Planteringen är en otroligt fin oas som ligger på landet utanför Skara. Om det skulle byggas bostäder här så skulle det inte vara på landet längre. Det finns redan bebyggelse på ena sidan (Skaraberg), bygg inte något bostadsområde på andra sidan också. Förstör inte ett av dom fina ställena som finns på gångavstånd från stan men ändå på landet.

Kommentar: Med hänsyn till de inkomna synpunkterna har planförslaget ändrats och SB 01 tagits bort.

SO 06, SO 06. Planteringen/Tveta/Uddetorp

SO 06 (15 yttranden)

Yttranden och namninsamling med 117 underskrifter som motsätter sig SO 06. Argument såsom att det är viktigt att bevara områdets lantliga karaktär och landskapsbild, bevara landsbygd, rekreation, inte ianspråkta jordbruks- och skogsmark, påverkan på lantbruksverksamhet, negativ påverkan på hästnäring, hänsyn till vilda djur, ökad trafik, påverkan på Uddetorps och privat verksamhet samt vikten av att inte leda trafik in på väg 2713.

Att ha skog ger ro och lugn för såväl djur som människors välbefinnande. Om man bebygger SO 06 kommer möjligheten att rida att påverkas mycket negativt. Speciellt då det är ridförbud i spåren norr om Skaraberg.

Trädkorridoren som planeras är inte tillräcklig för att bevara den lantliga känslan. Ljus och ljud kommer påverka på ett negativt sätt. Det bör sparas mycket mer.

Ett yttrande säger att skogen istället borde ställas om till jordbruksmark istället för nybyggnation av bostäder. Detta för att gynna Uddetorp och privata jordbruk.

Ett yttrande föreslår att området ska minskas betydligt mer och istället flyttas längre bort från väg 2713.

Uddetorp (1 yttrande)

Ett yttrande med 77 namnunderskrifter som motsätter sig området som i samrådet kallades B1 Uddetorp. Argument såsom att hur skogsområde och odlingslandskap ska kunna bevaras, hur viltet ska kunna röra sig fritt, hur lövskogen och alléerna ska skyddas, hur blivande bostadsgäster ska utsättas sett till värmeverket och Naturbruksskolan, hur ny bebyggelse medför ökad trafikmängd och större och fler vägar, rekreation, förändring av områdets karaktär, ökat buller, ökade trafikutsläpp, ökad risk för olyckor samt att lantlig idyll och lugn skulle försvinna. Brogårdsledens naturliga avskärmning mellan landsbygd och stad.

Kommunen har tidigare sagt att grönområdet vid Uddetorp är värt att bevara.

Planteringen/Tveta (10 yttranden)

Motsätter sig ny bebyggelse runt Planteringen/Tveta. Argument såsom att det påverkar hästnäring negativt, hänsyn till vilda djur, negativ påverkan på boendes närmiljö, förändrad landskapsbild, inte ianspråkta jordbruks- och naturmark, den glesa bebyggelsen och lantliga karaktären nära stan, inte växa samman med Skaraberg, trafikproblemet vid korsningen till Brogårdsleden, negativ påverkan på befintliga fastigheters värde samt att människor skulle kunna skrämra djur och inte ta hand om närområdet.

Normalt växer en tätort från centrum och utåt, men i det här fallet hoppar man över en hel kilometer och påbörjar en exploatering från en perifer plats, möjligen med den tanken, att den mellanliggande kilometern skall komma i ett senare skede. Den överhoppade kilometern består av jordbruksmark, på vilka det sprids gödsel och urin, vilket inflyttade barnfamiljer vana vid urban miljö inte förväntar sig och det kan säkert bli klagomål till Hälsovårdsnämnden. Den överhoppade kilometern medför även dyr kostnad att förse området med kommunal infrastruktur.

Ett yttrande föreslår istället att bebygga Petersburg, vid vårdcentralen och nedanför järnvägen vid Brogården.

Ett yttrande motsätter sig även en ny väg som skulle skapa en barriär i åkerlandskapet.

SO 05 (4 yttranden)

Motsätter sig SO 05. Argument såsom ökad trafik, vikten av att inte leda trafik in på väg 2713.

Kommentar SO 05, SO 06, Planteringen/Tveta/Uddetorp: Kommunen har ändrat planförslaget utifrån inkomna synpunkter. Området i sin helhet har minskat kraftigt sedan samrådsförslaget och efter granskning har flera bebyggelseområden utgått. SO 07 och SB 01 utgår och SO 05 och SO 06 består (men har minskat i storlek sedan samrådet). Hela området i norr utgör nu ett strategiskt område, vilket innebär att området har prioriterats ner hårt i turordning kopplat till utbyggnadstakt. Nedan ges en djupare förklaring kopplat till kommunens mål samt en förklaring till hur olika värden har bedömts i och med omarbetning efter granskning:

Befolkningsmål & bebyggelseutveckling: Den politiska visionen är att staden ska växa i takt med regionens tillväxt. För att bemöta befolkningsmålet behöver 2500 bostäder pekas ut. Detta förslag ingår i planberedskapen då få målkonflikter påträffas för detta område. För varje område undersöks buller, förorenad mark, strandskydd, översvämningsrisk, farligt gods, trafik, påverkan riksintressen, naturmiljö, kulturmiljö, landskapsbild och rekreation, friluftsliv m.m. Med hänsyn till omgivningen bedöms goda boendekvaliteter kunna tillskapas här. Kommunen vill erbjuda ett varierat utbud av olika boenden och stadsnära byar är ett koncept som har föreslagits. Området ligger nära Brogårdsleden med goda möjligheter till kollektivtrafik och i

närvid planeras goda gång- och cykelfrämjande insatser i form av nya cykelvägar liksom GC-bro över väg 49. Vidare finns redan bebyggelse och infrastruktur och sammantaget är en hållbar samhällsutveckling motiverad.

Naturvärden: I området har en lövskogsinventering gjorts. Där fick den lövskog som påträffades 5 i naturvärdesklassning. 5 är det lägsta naturvärdet och 1 är det högsta. Således låga naturvärden även om det är natur. Viltets väg har inventerats av TRV i samband med ny ekodukt över E20. Ekologens studier visar att viltet inte kommer begränsas. Hänsynstagande såsom t ex skyddsavstånd kommer att anges i detaljplan för att skona groddjur, våtmarker i SO 05-SO 06 påverkas dock inte.

Landskapsbild: Landskapsbilden bedöms inte ändras p.g.a. skogsridå som kommer att omsluta bebyggelsen. En radby har föreslagits, vilket är den lantliga karaktär som råder. Vidare var landskapsbildskyddet ett av skälen till varför SB 01 togs bort.

Hälsofrämjande effekter I förslaget har stor areal natur bevarats och boenden kommer fortsatt kunna röra sig i skogen. Knappt en tredjedel av skogen tas i anspråk. Idag klassas inte heller skogen som tätortsnära.

Avslutningsvis studeras utformning av området mer ingående i samband med detaljplaneskedet. I samband med detaljplan tas hänsyn till rådande förhållanden och bebyggelse kommer att anpassas för att smälta in i området.

SO 07 (12 yttranden)

Yttranden och en namninsamling med 68 underskrifter som motsätter sig SO 07. Argument såsom att det är viktigt att bevara områdets lantliga karaktär, förändrad landskapsbild, bevara landsbygd, rekreation, inte ianspråkta jordbruks- och skogsmark, påverkan på lantbruksverksamhet, negativ påverkan på hästnäring och gröna näringar, hänsyn till vilda djur, ökad trafik samt påverkan på Uddetorps och privat verksamhet. Förtätad byggnation i området innebär även ökade risk för nedskräpning, för att hästar och andra djur inte kommer att respekteras och för raketer och smällare. Området inte var med i tidigare ÖP-version, vilket därför inte haft samma tid för åsikter.

Kommentar: Med hänsyn till de inkomna synpunkterna har planförslaget ändrats och SO 07 tagits bort.

Det står att syftet med området är att ”möjliggöra för avstyckning av enskilda bostadsfastigheter där initiativ utgår från markägarna”, men alla som bor där vill inte ha med området i planen överhuvudtaget. Förslaget är inte i linje med markägarnas intressen.

Kommentar: Kommunen har inte för avsikt att tvångsinlösa någon mark utan det är upp till fastighetsägaren om förändrad markanvändning är aktuell. Med hänsyn till de inkomna synpunkterna har planförslaget ändrats och SO 07 tagits bort.

Skogen borde istället ställas om till jordbruksmark istället för nybyggnation av bostäder. Detta för att gynna Uddetorp och privata jordbruk.

Kommentar: Kommunen noterar.

TB Varnhem 07 (2 yttrande)

2 yttranden varav ett med 17 namnunderskrifter. Motsätter sig TB Varnhem 07. Argument såsom att det är oacceptabelt att förändra ett småhusområde genom att bygga hyreshus på gräsplätten, att parkytan är uppskattad, läget mellan två trafikerade vägar, svårigheter med fordonsparkering samt att ny bostadsbebyggelse slår trivseln i spillror.

I övrigt synpunkter rörande framtagandet av en detaljplan som ligger inom TB Varnhem 07.

Kommentar: Synpunkterna rör framtagandet av en detaljplan. Då den redan fått planuppdrag och arbetas fram får synpunkterna hanteras där.

TB 02 Karlsberg (1 yttrande)

Ett yttrande med 11 namnunderskrifter som är kritiska till nybyggnation på Karlsberg. För att få bygga på jordbruksmark krävs det att byggnationen är av väsentligt samhällsintresse. Är byggnation på denna plats verkligen av väsentligt samhällsintresse?

Kommentar: Kommunen har ett befolkningsmål och vill kunna erbjuda bostäder i olika delar av kommunen. Enskilda och allmänna intressen avvägs i samband med planläggning.

De som bor här idag har flyttat dit på grund av läget och känner att detta blir en försämring för dem samt att värdet på våra bostäder riskerar att sjunka. I planering bör även närhet av skola tas med i beaktning. I dagsläget finns inga platser på Marieberg.

Kommentar: Detta rör långsiktig planering och översiktsplanen är det första steget i denna planering.

TB Varnhem 05 (2 yttrande)

2 yttranden varav ett med 4 namnunderskrifter. Motsätter sig TB Varnhem 05. Argument såsom negativ påverkan på boende, påverkan på områdets karaktär, svårighet att skapa infartsväg, känslig forn- och kulturmiljö och känsliga biotoper. Markstabiliteten vid gamla järnvägsområden även ytterst osäker.

Kommentar: Med hänsyn till de inkomna synpunkterna har planförslaget ändrats och TB Varnhem 05 tagits bort.

LIS 06 (4 yttranden)

Tre yttranden motsätter sig LIS 06 då det påverkar allemansrätten, att stränder inte ska privatiseras, påverkan på unika värden i Valle, att det krävs dispens samt påverkan på naturupplevelser och vandringsleder. Miljön är även känslig och därför lämpar det sig som fortsatt sommarstugeområde. Det går inte att jämföra nuvarande bebyggelse med den tänkta, nya. Även Länsstyrelsen skrev i samrådet att LIS-området är direkt olämpligt och de kommer helt säkert inte ge dispens.

Information önskas rörande hur man har avvägt intressen och efterfrågan mot att beakta värden.

Fastighetsägare har inte informerats om att LIS-området ökat.

Ett fjärde yttrande har synpunkter på att det står att det finns ett vägnät som man kan utnyttja i samband med nybyggnation. Dessa vägar är idag hårt belastade och vägsamfälligheter och föreningar kommer bli kraftigt påverkade och stora insatser krävs för att få det säkert för alla som rör sig i området.

Kommentar: Sedan 2010 har kommunen kunnat peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen – LIS-områden. Syftet med LIS är att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden, för att motverka urbanisering och hålla landsbygden levande. Genom väl utvalda områden ger LIS-områden möjlighet för entreprenörer på landsbygden i Skara att bedriva verksamhet samtidigt som attraktiva bostäder på landsbygden tillskapas. Det gynnar inte bara bygden utan även besöksnäringen. Det är ett politiskt beslut att LIS-områden ska utvecklas i kommunen. På begäran finns utredningar och arbetsmaterial att ta del av i stadshuset, liksom översiktsplanens samrådsversion. Se även punkter ovan kopplade till LIS-områdena hur hänsyn tas till friluftslivet och naturvärden.

Kommunen har på flera sätt försökt nå ut till så många invånare och markägare som möjligt under såväl samrådstiden som granskningstiden för översiktsplanen. Flertalet dialogträffar för allmänheten har arrangerats och rubriceringar har gjorts i media samt på kommunens egen hemsida. Dock har inte några riktade utskick gjorts till fastighetsägare. I samband med planläggning kommer alla fastighetsägare (sakägare) att upplysas om och få lämna synpunkter på detaljplaneförslag.

LIS 05 (3 yttranden)

Två yttranden motsätter sig LIS 05. Argument såsom att det påverkar allemansrätten, att stränder inte ska privatiseras, negativ påverkan på närboende, ianspråktagande av Eggbys enda närliggande naturområde, negativ påverkan på djur och natur, förändrad landskapsbild och skada på mosaiklandskapet, dalgångens ekologiska och kulturella värden, av Eggbys mest känsliga område samt svårigheter med att bo inom strandskyddsområde. Länsstyrelsen och Naturvårdsverket anser även att LIS-området är olämpligt.

Det är inget ett godtagbart argument för nyexploatering att sommarstugor byggdes i området för närmare 100 år sedan. Denna gamla bebyggelse är helt integrerad i landskapsbilden och utgör inget hinder att nå badplatsen, byalagets ansvar.

Utpekade bostadsområde påverkar hemfridszonen. Kommunen har skrivit att man haft samråd med boende men de boende har inte fått information om LIS-området. Det är givetvis en kommuns skyldighet att informera berörda sakägare personligen när nya förslag till bebyggelse tas fram i en översiktsplan. Det sägs att det är svårare att få genom förändringsförslag när ett arbete med ett förslag till översiktsplan ligger i granskningsprocessen, men det är då inte rimligt att i detta skede tillföra helt nya förslag där ett utökat LIS-område ned bostadsbebyggelse markerats.

Det tredje yttrandet lyfter bristande restriktivitet i hur stor påverkan man avser tillåta i LIS-området som man anser är i strid med gällande regelverk och rekommendationer. Nya bostäder bör endast tillåtas inom det markerade området i LIS-områdets södra del. All utveckling i övrigt bör ske av befintliga fastigheter med undantag för Fredrikssons pensionat. Samt att minska rekommendationen från upp till 20 till upp till 10 bostäder. Nybyggnation påverkar även natur- och kulturvärden och landskapsbilden negativt.

Lägg till att området omfattas av landsbildsskydd och naturreservat med klassning Natura-2000 med utökat strandskydd till 200 m.

Kommentar: LIS-området har reducerats kraftigt i yta sedan granskningsversionen, detta ger ett mindre avtryck på miljön. Vidare är kommunens ambition är att skapa en långsiktig utveckling av landsbygden i Skara och att ge verksamheter i Eggby goda förutsättningar. Ökat befolkningsunderlag genom bebyggelseutveckling ser kommunen ha en stärkande effekt på Eggby tätort samt för verksamheter och landsbygden i stort. Privatisering av strandlinjen och negativ påverkan på allemansrätten undviks genom översiktsplanens bestämmelser om att hålla strandzonen på en linje om minst 20 meter fri från bebyggelse med hänsyn till friluftsliv samt flora och fauna. För ytterligare beskrivningar kring landskapsbild, naturvärden samt friluftsliv, se tidigare kommentarer i början av dokumentet.

Som nämns i kommentaren ovan har kommunen på flera sätt försökt nå ut till så många invånare och markägare som möjligt under såväl samrådtiden som granskningstiden för översiktsplanen, men även vid uppstart i form av medborgardialog som kommunicerades ut runt om i hela kommunen. Flertalet dialogträffar för allmänheten har arrangerats, såväl i stadshuset som digitalt. Rubriceringar har även gjorts i media samt på kommunens egen hemsida. Dock har inte några riktade utskick gjorts till fastighetsägare. I samband med planläggning kommer alla fastighetsägare (sakägare) att upplysas om och få lämna synpunkter på detaljplaneförslag.

TB Varnhem 06 (3 yttranden)

Motsätter sig TB Varnhem 06. Argument såsom att det handlar om cirka 10 hektar produktiv jordbruksmark, negativ påverkan på befintlig befolkning och rekreation samt att hyresbostäder innebär risk för social oro. Jordbruksmarken som tillhör Klostret 6:1 är inte till salu.

Kommentar: Då exploateringsplatsen utgör ett kantläge i åkermarken har kommunen gjort bedömningen att större sammanhängande ytor med åkermark lämnas väster om området. Därmed har kommunen bedömt att ett rationellt jordbruk inte försvåras. Kommunen har inte för avsikt att tvångsinlösa någon mark utan det är upp till fastighetsägaren om förändrad markanvändning är aktuell.

Granskningsutställning (2 yttranden)

Yttranden avseende att se och förstå den fysiska utställningen av granskningsförslaget.

Kommentar: Kommunen noterar.

Befolkningsmål (2 yttranden)

Yttranden som ställer sig frågande till om de befolkningsmål som översiktsplanen bygger på är rimliga och att de är fantasifulla. Orter såsom Ardala och Varnhem skulle påverkas negativt av en kraftig befolkningsökning.

Kommentar: Kommunfullmäktige har antagit befolkningsmålet och översiktsplanens mål är att möjliggöra ett hållbart genomförande av befolkningsmålet.

SO 01 och SO 02 (1 yttrande)

Här finns god potential för omställning från diverse industri, logistik och affärsverksamhet till olika boendeformer. I ett 20-årsperspektiv bör SO 01 och SO 02 (gäller även 03 och 04) markeras som högsta prioritet, inte som ”strategiskt/låg prio”.

Kommentar: Kommunen noterar.

TB Varnhem 02 (1 yttrande)

Motsätter sig TB Varnhem 02. Argument såsom konsekvenser av ”högre bebyggelse”, att befintlig busshållplats, pendelparkering och återvinningsstation måste flyttas, negativ påverkan på Lindängen och Varnhemsskolan samt negativ påverkan på öppenheten och karaktären i området.

Kommentar: Kommunen noterar. Frågorna kommer att undersökas vidare vid planläggning.

TB Varnhem 03 (1 yttrande)

Motsätter sig TB Varnhem 03. Argument såsom att det skulle förstöra karaktären av Varnhem, att det är produktiv jordbruksmark, negativ påverkan på befintlig befolkning och rekreation samt att bostäder innebär risk för social oro.

Kommentar: Då det redan arbetas fram en detaljplan i området får synpunkterna hanteras där.

TB Axvall 04 (1 yttrande)

Bedriver småindustriverksamhet vilket medför buller dagtid måndag-lördag året runt. Detta behöver tas i beaktande vid planering av bostäder i området. Få ytor som är lämpliga för bostäder utom mark på eller i direkt anslutning till hans fastighet. Ifrågasätter därför om det är lämpligt att planlägga för bostäder i detta läge.

Kommentar: Störningar undersöks vidare vid planläggning.

TB Ardala 01 och FR 04 Skogatorp (1 yttrande)

Motsätter sig TB Ardala 01. TB Ardala 02, 03 och 04 räcker. Det är stora förändringar jämfört med tidigare förslag och de frågar om området fortfarande är ett reservområde. Även orimligt att befolkningen i Ardala ska öka med 231 personer (33,5%) som enligt SCB ryms i de föreslagna 105 hus. I upp till 70 nya hus i TB Ardala 02, 03 och 04 ryms 140 personer (en ökning av 20%). Resterade 5% av den önskade 25% befolkningsökningen uppnås naturligt när äldre par säljer hus till familjer med barn. Det kanske behövs några få nya bostäder men absolut inte 105, bland annat då det på Slånbärsstigen sedan tidigt 1980-tal finns 3 tomter tillgängliga som kommunen inte lyckats sälja på 40 år. Om 105 bostäder behövs, bör TB Ardala 01 flyttas till FR 04 Skogatorp, då kommunen i samrådet ansåg det mer lämpligt att bygga hus där och att det pekades ut som framtida bostadsområde redan 1991. Kommunen har även själva i samrådsförslaget argumenterat att trafik till TB Ardala 01 inte kan gå igenom Slånbärsstigen. Det skulle bli en ohållbar trafiksituation. Det innebär att kommunen i granskningsförslaget motsäger sina egna argument från samrådsförslaget.

FR 04 Skogatorp bör vara orörd, men om det ska vara kvar bör det förtydligas att ”Fritid och rekreation: rekreations och besöksanläggning” ska handla om vandringsleder eller elljusspår eller liknande i befintlig skogsmiljö, snarare än till exempel en stor byggnad såsom idrottshall. Ordet ”besöksanläggning” bör förtydligas mer ingående vad kommunen egentligen avser och varför. Det saknas beskrivning av vilken typ av rekreation (eller nybyggnation?) som avses, vilken insats som föreslagit det och varför.

Det finns även höga träd i området som ger en viss prägel. Att se naturen bidrar till välmående.

Tänk om, i alla småorter, 3-4 gånger om det verkligen behövs så pass mycket ny bebyggelse och om vi på det sättet ej gör våra orter till ställen där ingen vill bo längre.

Vill bo nära skog och den kan inte komma tillbaka om den huggs ner. Om alla småorter som Axvall, Varnhem, och Ardala med mera ska växa så pass kraftigt som föreslås då tappar vi det som är unikt med att bo här. Skara kommun är en del av satsningen ”Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om”. Kan befolkningen öka så pass kraftigt, och kan så många hus och industrilokaler byggas, samtidigt som kommunen minskar koldioxidutsläppen och det ekologiska fotavtrycket av kommunens befolkning? Ska vår by verkligen växa, skapa då stora grönkorridorer mellan de olika gatuområdena så att skogen finns kvar i byn.

Skara kommun har realiserat en cykelbana från Ardala till Skara. Det är skönt och vackert att cykla längs skog och åkermark men inte lika skönt att cykla bland industri. Även från E20 är landskapsbilden fin fram till Simmatorpskorsningen då man inte ens ser kyrkan utan bara lagerbyggnader. Ska det se ut så längs hela E20? Göm industrin och stålkolosser bakom skogen. Behåll gärna en rejäl barriär med skog längs hela cykelbanan.

Kommentar: Kommunens målsättning är att inte bara centralorten ska utvecklas, utan även kransorterna. Kommunen ser Ardala som en av de få tätorter som har få målkonflikter kopplade till jordbruksmark eftersom det är främst naturmark som tas i anspråk, jämfört med exempelvis Varnhem och Eggby. I Ardala finns också etablerad god samhällsservice med hållbara färdvägar såsom cykelpendling samt kollektivtrafik. Skara kommun har fattat ett politiskt befolkningsmål om att kommunen ska öka med 5000 nya invånare till 2040, vilket innebär ett stort utpekande av nya bostäder, där Ardala har goda förutsättningar att skapa en hållbar samhällsutveckling med nya attraktiva bostadslägen och där alla har god tillgång till tätortsnära natur. Exploatering kommer att ske i den takt som befolkningstillväxten ökar, fram till dess utgör marken planberedskap. Målsättningen är att önskemålen från olika intressen ska kunna samsas och bli till gagn för så många som möjligt i så stor utsträckning som möjligt. Hur området utformas med bostäder och trafiklösningar kommer att studeras i detaljplaneskedet. Kommunen anser dock i linje med plan- och bygglagen §1 att allmänintresset väger tungt framför enskilda intressen.

Förslag ny bebyggelse Varnhem (1 yttrande)

Förslag om att tillskapa lite större tomter med lite odlingsmark utmed befintliga vägar upp mot Billingen, Fiskaregården, Ulunda, Villa Nås, Åsa-vägarna, Timmerbacken, Alekärr och Rökstorp. Slutningen är känslig, men bland det vackraste i kommunen med utsikt och natur.

Kommentar: Kommunen noterar.

Varnhem (1 yttrande)

De allra flesta invånare är nöjda med hur det är. Planering för flerbostadshus (hyresrätter) riskerar social oro, vilket är negativt. Under byggnadsprocessen krävs nya vägar, el och VA och man vill inte bo nära byggarbetsplats. Intresset för pensionärlägenheter torde vara lågt då de flesta vill flytta till en stad när man blir gammal.

Kommentar: Med hänsyn till kommunens befolkningsmål, efterfrågan på bostäder i Varnhem och ambitionen att kunna erbjuda olika bostadstyper i olika delar av kommunen så ser vi behov av att kunna planera för förtätning och utökning av Varnhems tätort. Kommunen avväger enskilda och allmänna intressen i samband med planläggning.

LIS 04 (1 yttrande)

Motsätter sig LIS 04. Argument såsom att det ligger på brukbar åkermark med tillhörande våtmarksskydd och ändring av strandskydd. Ifrågasätter även om regler och krav för LIS-område följs.

Kommentar: Områdets utbredning ses över inför antagandet. Enligt en preliminär bedömning i översiktsplanen anses byggnation här ha ringa påverkan på området. Då delar av området utgörs av åkermark kommer man i samband med detaljplan behöva utreda om ny bebyggelse utgör ett väsentligt samhällsintresse och därmed om det är möjligt att ta åkermarken i anspråk. Detaljplanen behöver också utformas så att intrång på riksintressen och strandskyddets syfte minimeras. Det bedöms som att de negativa effekterna av att bygga bostäder i området är mindre än det allmänna intresset av att tillskapa fler bostäder i Axvall. För att byggnation ska kunna komma till stånd krävs att länsstyrelsen godkänner att området blir ett LIS-område.

För vem är intrånget på strandskyddet ringa inom LIS-området? Det är inte de boende. Allmänhetens välbefinnande för att gå till en badplats/grönområde ska väl inte prioriteras. Det är väl skattebetalande boende i närheten som ska värnas?

Kommentar: Kommunen bedömer inte att det finns en motsättning mellan att utpekade områden bebyggs och att befintliga boenden värnas. Det är även av vikt att en allmän badplats och grönområde är tillgängliga och attraktiva för de som besöker den.

Markskydd/detaljplan har ändrats för området. När gjordes detta och av vem? Varför informerades inte de boende?

Kommentar: Gällande detaljplan för området är E6 från 1975. Eftersom politiken anser att det varit prioriterat att ta fram nya bostäder i attraktiva lägen i Axvall har arbetet med att ta fram en ny detaljplan för området redan inletts. Dock dröjer det innan något samrådsförslag att lämna synpunkter på finns.

TB Eggby 01 (1 yttrande)

Minska antalet bostäder till en rimligare nivå, ca 15 nya bostäder. Förtydliga under avsnitt Trafik att man föreslår en sänkning av hastighet på sträckan mot Eahagen och lägga vikt på att utveckla gång- och cykelstråk.

Kommentar: Kommunen noterar.

Eggby (1 yttrande)

I kartlagret ”skyddsvärda träd” ta med och märka ut den stora eken i Eggby.

Kommentar: Kommunen noterar. Kommunen har ännu inte inventerat skyddsvärda träd i tätorterna, men planerar att göra detta.

Jordbruksmark (1 yttrande)

Inte bebygga jordbruksmark. Bevara landsbygd.

Kommentar: Jordbruksmark får bara tas i anspråk för bebyggelse under vissa specifika förutsättningar, så som redogörs för i översiktsplanen.

Vindkraftpark på Nordbillingen (1 yttrande)

Motsätter sig vindkraftpark på Nordbillingen eller annanstans i kommunen. Det förstör landskapsbilden, ger ingen effekt när det är kallt och vindstilla, är en nackdel för fågellivet, försvårar för Försvarmakten och för flygverksamhet.

Kommentar: Kommunen noterar. Inför etablering av nya vindkraftverk kommer lämpligheten att prövas på respektive plats.

Furuskogen (1 yttrande)

Värna Furuskogen som är en oas mitt i industriområde.

Kommentar: Industriområdets utbredning ändras med hänsyn till gällande detaljplan, B319 ”Detaljplan för Furuskogens industriområde”, vilken medger bostäder och anger kulturbeskyddade värden.

Administrativt/Ljungstorp (1 yttrande)

I texten om Ljungstorp borde skrivas in att Tranum 16:3 är före detta Hålltorp 3:1. Det vore också bra om man på kartan markerar vilken del området omfattar, så att man kan se var den större bebyggelsen är planerad. Nu syns ju inga tomtgränser på kartan.

Kommentar: Fastighetsgränser syns inte i översiktskartan då den är så översiktlig att exakta gränser inte anges. Det utpekade området är det vi i huvudsak jobbar med, men beroende på fastighetsammanslagningar och/eller andra bedömningar som görs längre fram skulle byggnation kunna ske både några meter innanför och några meter utanför det utpekade området.

Vägplan för väg 49 vid Varnhem (1 yttrande)

Synpunkter rörande ombyggnationen av riksväg 49 vid Varnhem och Trafikverkets vägplan för väg 49.

Kommentar: Trafikverkets arbete med väg 49 sker parallellt med framtagandet av Skaras översiktsplan. Vägplanen är Trafikverkets och hanteras därmed inte av Skara kommun.

Övrigt (1 yttrande)

Kan bara hoppas planen vinner laga kraft. Skulle underlätta vårt arbete och vår framtid.

Kommentar: Kommunen noterar.